საქართველოს რესპუბლიკა

გამოდის 1918 წლიდან ● ფასი 1,5 ლარი

№71-72 (10074-10075) 2026 წლის 11 ივნისი, ხუთშაბათი

რა იქნება დღეს ევროკავშირში?!

შანტაჟი, რომელსაც საქართველო არ ემორჩილება!..

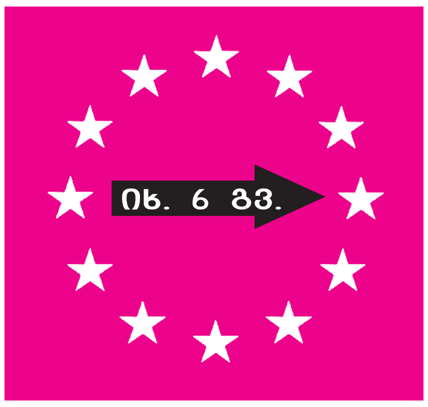
იხ. 6 გვ.

ერის სიამაყე

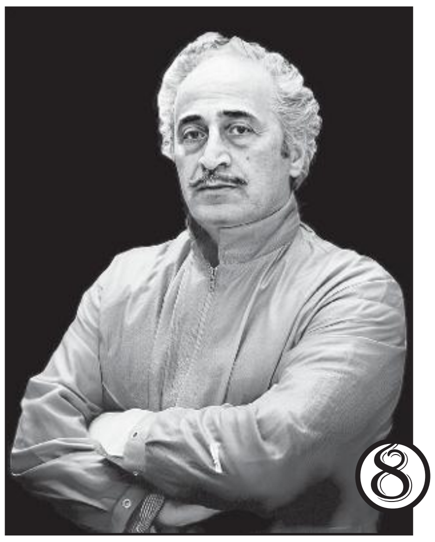
8

ქართველი მიქელანჯელოს უკვდავება

4

ოპოზიციური „კანიბალიზმი“

ავტო-მაგისტრალები ფასიანი არ გახდება!
5

იშვიათი წიგნების ქართველი ქურდები
15

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ ელექტრონული ვერსია იხილეთ მისამართზე sakresp.ge

ბიძინა ივანიშვილი და მისი „ქართული ოცნება“ გარე მტრებსა და ადგილობრივ აგენტურას მუდამ დაამარცხებს!
2

სუფთა სინდისით, გმირული პირდაპირობით
9

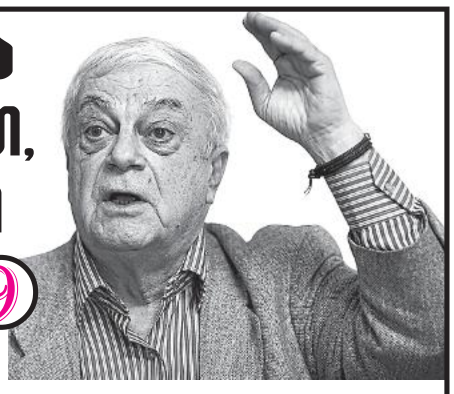

დაწერილი ელიზბარ ჯაველიძის წიგნი

მსოფლიოში მხოლოდ ოთხი ჰეგემონი სახელმწიფო არსებობს!
12

საქართველოს რესპუბლიკა

უანგარო პატრიოტიზმზე დაფუძნებული ბიძინა ივანიშვილი და მისი „ქართული ოცნება“ გარე მტრებსა და ადგილობრივ აგენტურას მუდამ დაამარცხებს!

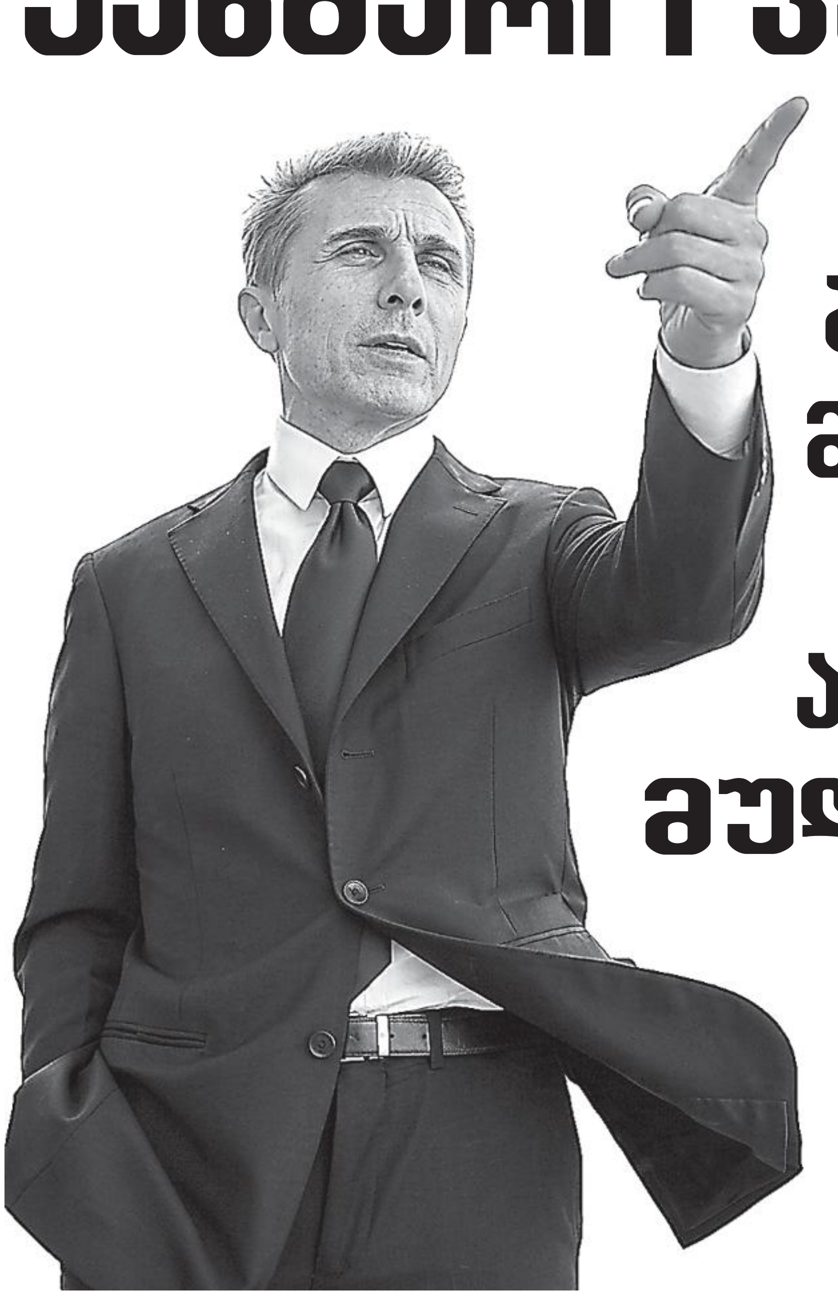

ყველას კარგად მოგეხსენებათ, რომ ქვეყნის გარე მტრების და მათი ადგილობრივი აგენტურის აგრესიისა და პოლიტიკური თავდასხმის მთავარი ობიექტი ბატონი ბიძინა ივანიშვილია. მათი მტკიცებით, ქვეყანა არა დემოკრატიული წესებით, არამედ ერთპიროვნულად, ბიძინა ივანიშვილის მიერ იმართება. გარდა ამისა, ისინი დემოკრატიული წესით არჩეულ ხელისუფლებას „ივანიშვილის რეჟიმად“ მოიხსენიებენ, რითაც ცდილობენ, 2012 წლიდან დამკვიდრებული დემოკრატია ავტოკრატიად წარმოაჩინონ. ამგვარი გზავნილები მოვისმინეთ შაბათის და გუშინ გამართულ სატელევიზიო დებატებზეც, რის შემდეგაც გადავწყვიტე, ამ საკითხზე ქართველი საზოგადოების წინაშე ჩემი პოზიცია გამომეხატა.

პირველ რიგში, უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოში სახელმწიფოებრიობის, დემოკრატიისა და ადამიანის უფლებების განმტკიცებაში ბიძინა ივანიშვილის როლი სრულიად განსაკუთრებულია.

რამდენჯერმე ვთქვი და ერთხელ კიდევ მინდა აღვნიშნო, რომ ბატონი ბიძინა ივანიშვილი არის პოლიტიკის გროსმეისტერი და მას უყვარს საკუთარი ხალხი და ქვეყანა. მისი პოლიტიკური წონა სწორედ ამ ორ ძირითად ფაქტორს ეფუძნება: **გამორჩეულ ინტელექტს და უანგარო პატრიოტიზმს.**

სწორედ ამ ორმა თვისებამ შეაძლებინა მას 2012 წელს ის, რაც ყველას შეუძლებელი ეგონა: გროსმეისტერულად ჩამოეშორებინა ძალაუფლებას უცხოური აგენტურა, რომელსაც ქვეყნის გარედან ყოველგვარ ძალადობაზე მწვანე შუქი ჰქონდა ანთებული. იმ დროს, როდესაც არ ჩანდა არავითარი ძალა, რომელიც უცხოური აგენტურის სისხლიან რეჟიმს კუთვნილ ადგილს მიუჩენდა, ბატონმა ბიძინა ივანიშვილმა თეთრი ხელთათმანებით, ყოველგვარი ძალადობისა და შეურაცხყოფის გარეშე, რეჟიმი ძალაუფლებას ჩამოაშორა და ქვეყანაში ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული დემოკრატიული მმართველობა დაამკვიდრა.

2012 წელს, ქართველმა ხალხმა დაინახა ბიძინა ივანიშვილის კომპეტენცია და ქვეყნისთვის თავდადება და გამოუცხადა ნდობა, რომელმაც ქვეყანაში გარდამტეხ ცვლილებებს დაუდო დასაბამი. მას შემდეგ 14 წელიწადზე მეტი გავიდა და ეს ნდობა კიდევ უფრო განმტკიცდა ისევ და ისევ იმით, რომ ამ ურთულეს წლებში სწორედ ბიძინა ივანიშვილის ინტელექტმა და უკომპრომისო პატრიოტიზმმა საქართველოს მრავალი ურთულესი წინააღმდეგობის გადალახვის შესაძლებლობა მისცა.

ბიძინა ივანიშვილის მოღვაწეობის ერთ-ერთი უმთავრესი შედეგი სახელმწიფო ინსტიტუტების განმტკიცებაა. ამ ფონზე, ქვეყნის გარე მტრებისა და მათი ადგილობრივი აგენტურის საუბარი იმაზე, რომ საქართველოში სახელმწიფო ინსტიტუტები არ არსებობს და ქვეყანაში ერთმმართველობაა დამკვიდრებული, სრული სიყალბეა და პირადად ჩემთვის შეურაცხმყოფელია. სწორედ ამიტომ, აუცილებლად მიმაჩნია იმის განმარტება, თუ როგორია დღეს, ერთი მხრივ, სახელმწიფო ინსტიტუტების და მეორე მხრივ, ბიძინა ივანიშვილის როლი ქვეყნის მართვის პროცესში.

პირველ რიგში, უნდა აღინიშნოს, რომ ბატონი ბიძინა ივანიშვილი არის მმართველი პარტიის საპატიო თავმჯდომარე და პოლიტიკური საბჭოს წევრი. სწორედ ამ მოცემულობით წარსდგა მმართველი პარტია 2024 წლის საპარლამენტო არჩევნებში და ამ მოცემულობით მიიღო მან მყარი ნდობა ქართველი ხალხისგან. შესაბამისად, ბიძინა ივანიშვილის როლი ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაში არა მხოლოდ ფორმალიზებულია, არამედ უშუალო დემოკრატიულ ლეგიტიმაციასაც ეფუძნება.

საქართველოს მთავრობა ქვეყნის მართვას ახორციელებს იმ კონსტიტუციური უფლებამოსილებისა და ძალაუფლების შესაბამისად, რომელიც მას საქართველოს კონსტიტუციით აქვს მინიჭებული. ის ფაქტი, რომ ბიძინა ივანიშვილი სამთავრობო საქმიანობაში ზედმეტად არ ერევა, სხვადასხვა პრემიერ-მინისტრთან დაკავშირებულმა გამოცდილებამაც დაადასტურა. ბიძინა ივანიშვილი სამთავრობო გადაწყვეტილებებზე გავლენას ახდენს იმ ფარგლებში, რა ფარგლებშიც ეს მმართველი პარტიის საპატიო თავმჯდომარის როლს შეესაბამება. ეს ნიშნავს, რომ ბიძინა ივანიშვილი, არსებითად, არ ერევა სამთავრობო მენეჯმენტში და საკადრო გადაწყვეტილებებში. ამავდროულად, მე, როგორც მთავრობის მეთაური და მმართველ პარტიაში მეორე პირი, ხშირად ვსარგებლობ მისი რჩევით, როდესაც საქმე ქვეყნისთვის საკვანძო მნიშვნელობის საკითხებს ეხება. მისი რჩევები ყოველთვის ფასდაუდებელია და ამ შესაძლებლობაზე უარის თქმა, პირველ რიგში, სწორედ ქვეყნის ინტერესებიდან გამომდინარე, არასწორი იქნებოდა.

ბატონ ბიძინა ივანიშვილთან ერთად, პერიოდულად იმართება გუნდის ლიდერების შეკრება, სადაც პოლიტიკის საკვანძო საკითხები განიხილება. ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ბიძინა ივანიშვილი განსხვავებულ აზრს განსაკუთრებულ პატივს სცემს. შესაბამისად, გუნდში ყველა აზრი ღია, სიღრმისეული და საფუძვლიანი მსჯელობის საფუძველზე ყალიბდება. იმასაც ღიად გეტყვით, რომ ამგვარი ღია, **სიღრმისეული და საფუძვლიანი მსჯელობისას ყველაზე ხშირად ბიძინა ივანიშვილის აზრი იმარჯვებს, რაც ისევ და ისევ მისი განსაკუთრებული კომპეტენციის დამსახურებაა.**

კიდევ ერთი გარემოება, რასაც ხაზი უნდა გაესვას, არის ის, რომ ბატონ ბიძინა ივანიშვილს ხალხის ნდობით საკუთარი პირადი ინტერესებისათვის არასოდეს უსარგებლია. ვერავინ მოიტანს ვერც ერთ ფაქტს იმასთან დაკავშირებით, რომ ბიძინა ივანიშვილმა პოლიტიკიდან რაიმე პირადი სარგებელი მიიღო. იმის დამადასტურებელი ფაქტი კი, რომ მან ქვეყნის ინტერესებისათვის საკუთარი პირადი გაიღო, უამრავია.

მისი დამოკიდებულება კორუფციის მიმართ უკომპრომისოა. მინდა შეგახსენოთ, რომ გოლოს მას პოლიტიკაში დაბრუნების გადაწყვეტილება კორუფციასთან დაკავშირებულმა პრობლემებმა მიაღებინა. 2023 წლის დეკემბერში, პარტიის ყრილობაზე გამოსვლისას, მან გააკეთა მკაფიო

ბიძინა ივანიშვილს ებრძვიან გარე ძალები და მათი ადგილობრივი აგენტურა, რომლებსაც საქართველოს ხელახლა მისაკუთრების სურვილი ამოძრავებთ. მათ აქვთ დაუოკებელი სურვილი, ქვეყანა დააბრუნონ იმ რეალობაში, რომელიც 2012 წელს სწორედ ბიძინა ივანიშვილმა შეცვალა. ეს იყო უცხოური აგენტურის მმართველობა, რომელმაც საქართველოს დემოკრატიისა და ადამიანის უფლებების ტოტალური ხელყოფა, ბიზნესის რეკეტი, მედიის თავისუფლების გაუქმება, ომი, ნგრევა და ქვეყნის ტერიტორიების 20 პროცენტის ოკუპაცია მოუტანა.

მინიშნება კორუფციის პრობლემის შესახებ და სწორედ მისმა პოლიტიკაში დაბრუნებამ გახადა შესაძლებელი, სწრაფად გვემოქმედა კორუფციის წინააღმდეგ, რომელიც მმართველობის ზედა დონეზე დღეს უკვე სრულად არის აღმოფხვრილი.

პოლიტიკაში უამრავია შემთხვევა, როდესაც პოლიტიკოსებს ქვეყნის სიკეთე სახლში მიაქვთ. ბიძინა ივანიშვილი კი ამის სრულიად საპირისპირო მაგალითია, რაც მან როგორც მრავალმილიარდიანი მეცენატური საქმიანობით, ისე პოლიტიკური ქველმოქმედებით მყარად დაამტკიცა. ყველას კარგად მოეხსენება, რომ ქვეყნის ინტერესების პრინციპულად დაცვის გამო, მის მიმართ ამოქმედდა ჯერ დე ფაქტო, ხოლო შემდეგ – დე იურე სანქციები, რომლებიც მის ოჯახსაც დიდ უხერხულობას უქმნის. თუმცა, ვერც ერთმა სანქციამ ვერ აიძულა ვერც ის და ვერც მისი ოჯახი, ქვეყნის ინტერესების წინააღმდეგ თუნდაც ერთი ნაბიჯი გადაედგათ. ესეც არის უანგარო პატრიოტიზმის კიდევ ერთი მკაფიო მაგალითი, რომელიც მუდმივად თან სდევს ბიძინა ივანიშვილის სახელმწიფოებრივ მოღვაწეობას.

ბიძინა ივანიშვილს ებრძვიან გარე ძალები და მათი ადგილობრივი აგენტურა, რომლებსაც საქართველოს ხელახლა მისაკუთრების სურვილი ამოძრავებთ. მათ აქვთ დაუოკებელი სურვილი, ქვეყანა დააბრუნონ იმ რეალობაში, რომელიც 2012 წელს სწორედ ბიძინა ივანიშვილმა შეცვალა. ეს იყო უცხოური აგენტურის მმართველობა, რომელმაც საქართველოს დემოკრატიისა და ადამიანის უფლებების ტოტალური ხელყოფა, ბიზნესის რეკეტი, მედიის თავისუფლების გაუქმება, ომი, ნგრევა და ქვეყნის ტერიტორიების 20 პროცენტის ოკუპაცია მოუტანა.

არანაკლებ მძიმეა უცხოური აგენტურის მმართველობის შედეგები ევროპის ქვეყნებშიც, სადაც დემოკრატიის, ადამიანის უფლებების, სიტყვისა და მედიის თავისუფლების დაკნინების, ეროვნული და რელიგიური იდენტობის დასუსტებისა და ეკონომიკური სტაგნაციის მთავარი მიზეზი სწორედ სახელმწიფოებრივი სუვერენიტეტის დაკარგვაა. ერთ დროს სამაგალითო ევროპულ ქვეყნებში დღეს უმძიმესი ტენდენციებია, რაც სწორედ იმის შედეგია, რომ მათი ხელისუფლებები არა საკუთარ ხალხებს, არამედ გარე ძალებს ემსახურებიან. ბიძინა ივანიშვილის მიმართ აგრესიის მთავარი მიზეზიც სწორედ ამას უკავშირდება – მან ქართველი ხალხი გაათავისუფლა აგენტოკრატიისგან და მას დაუბრუნა ის, რაც ეკუთვნოდა – დემოკრატია და არჩევნების უფლება.

დასასრულს, კიდევ ერთხელ აღვნიშნავ იმას, რაც არაერთხელ მითქვამს. ის, რომ დღეს საქართველო ინარჩუნებს 14-წლიან უწყვეტ მშვიდობას, ქვეყანა არის დამოუკიდებელი და სუვერენული როგორც არასდროს, ქვეყანას აქვს ძლიერი დემოკრატიული სისტემა და სახელმწიფო ინსტიტუტები, ადამიანზე ზრუნვა სახელმწიფოს მთავარი სახელმძღვანელო პრინციპია და საქართველოს ეკონომიკა სწრაფი ტემპით იზრდება, პირველ რიგში, არის სწორედ ბატონი ბიძინა ივანიშვილის დამსახურება.

შესაბამისად, ქვეყნის მართვა აუცილებლად გაგრძელდება საქართველოს კონსტიტუციის პატივისცემით და იმ პრინციპების საფუძველზე, რომლებიც ქართულ პოლიტიკაში 2012 წელს ბატონმა ბიძინა ივანიშვილმა დაამკვიდრა. ქართულ პოლიტიკაში ამ პრინციპების მტკიცედ დაცვასა და განმტკიცებაში ბიძინა ივანიშვილის როლი იყო, არის და მომავალშიც იქნება განსაკუთრებული და ფასდაუდებელი.

ირაკლი კობახიძე,

9 ივნისი, 2026 წ.

უტყუარი რწმენით შემიძლია განვაცხადო: ჩვენი მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის განმავლობაში არ მეგულება მეორე ადამიანი, რომელიც ბიძინა ივანიშვილისებრ უშურველად გასცემდა და ისე იქმოდა მარჯვენა ხელით სიკეთეს, რომ მისმა მარცხენამ არა უწყოდა რა.

ელიზბარ ჯაველიძე

იხ. 9 გვ.

მიხეილ ყაველაშვილმა სი ძინპინს წერილით მიმართა

გამოვაცხადოთ ერთობლივი გადაწყვეტილება ურთიერთობების ყოვლისმომცველი სტრატეგიული პარტნიორობის დონეზე აყვანის თაობაზე!

საქართველო დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს ჩინეთთან ურთიერთობას, ერთგული რჩება ჩვენი პარტნიორობის შემდგომი გაღრმავებისა და ორმხრივი თანამშრომლობის გაფართოების მიმართ, □ამის შესახებ ნათქვამია საქართველოს პრეზიდენტის **მიხეილ ყაველაშვილის** წერილში, რომლითაც ჩინეთის პრეზიდენტს **სი ძინპინს** მიმართავს.

ყაველაშვილი წერილში აღნიშნავს, რომ საქართველო-ჩინეთის ურთიერთობების ყოვლისმომცველი სტრატეგიული პარტნიორობის დონეზე აყვანა შექმნის უფრო ფართო შესაძლებლობებს ქვეყნებს შორის თანამშრომლობისთვის, რაც მეტ სარგებელს მოუტანს ორივე ერს.

□თქვენო აღმატებულებავ, მსურს, გულწრფელად მოგილოცოთ და გადმოგცეთ ჩემი საუკეთესო სურვილები თქვენ და მეგობარ ჩინელ ხალხს ჩვენს ქვეყნებს შორის დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების 34-ე წლისთავთან დაკავშირებით. ეს მნიშვნელოვანი ეტაპი შესანიშნავ შესაძლებლობას გვაძლევს, გავიაზროთ ბოლო სამი ათწლეულის განმავლობაში საქართველოსა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ურთიერთობებში მიღწეული მნიშვნელოვანი პროგრესი და კმაყოფილებით აღვნიშნოთ ის მტკიცე მეგობრობა, რომელიც ურთიერთპატივისცემით, ნდობითა და კონსტრუქციული თანამშრომლობით განვითარდა.

დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების შემდეგ საქართველომ და ჩინეთმა სტაბილურად განამტკიცეს პარტნიორობა და გააფართოვეს თანამშრომლობა სხვადასხვა მიმართულებით, მათ შორის ვაჭრობის, ინვესტიციების, დაკავშირებადობის, კულტურის, განათლებისა და ხალხთა შორის კავშირების სფეროში. ჩვენი ერთობლივი ძალისხმევით, ორმხრივი ურთიერთობები დინამიკურად ვითარდება, რაც ქმნის ხელშესახებ შედეგებს და თანამშრომლობის ახალ შესაძლებლობებს.

საქართველო დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკასთან ურთიერთობას და ერთგული რჩება ჩვენი პარტნიორობის შემდგომი გაღრმავებისა და ორმხრივი თანამშრომლობის გაფართოების მიმართ, ჩვენი ქვეყნებისა და ხალხებისთვის კეთილდღეობის, განვითარების და მდგრადი მომავლის უზრუნველსაყოფად.

განსაკუთრებით სასიხარულოა, რომ დიპლომატიური ურთიერთობების 34-ე წლისთავთან დაკავშირებით გვაქვს პატივი, გამოვაცხადოთ ჩვენი ერთობლივი გადაწყვეტილების შესახებ, საქართველო-ჩინეთის ურთიერთობების ყოვლისმომცველი სტრატეგიული პარტნიორობის დონეზე აყვანის თაობაზე. დარწმუნებული ვარ, რომ ეს მნიშვნელოვანი ნაბიჯი შექმნის უფრო ფართო შესაძლებლობებს ჩვენს ქვეყნებს შორის თანამშრომლობისთვის, რაც უფრო მეტ სარგებელს მოუტანს ორივე ერს და კიდევ უფრო გააძლიერებს ჩვენს ხალხებს შორის მეგობრობასა და კავშირებს. თქვენო აღმატებულებავ, გისურვებთ უწყვეტ წარმატებას, ხოლო მეგობარ ჩინელ ხალხს ვუსურვებ მშვიდობას, სტაბილურობასა და კეთილდღეობას. გთხოვთ, მიიღოთ, თქვენო აღმატებულებავ, ჩემი ღრმა პატივისცემა□, □ნათქვამია **მიხეილ ყაველაშვილის** წერილში.

ურთიერთობა საქმით და არა ქაღალდზე!

საქართველოსა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას შორის ყოვლისმომცველი სტრატეგიული პარტნიორობის ხელშეკრულების გაფორმება არის განსაკუთრებული მნიშვნელობის მოვლენა ჩვენი ქვეყნისთვის, როგორც პოლიტიკური, ისე ეკონომიკური თვალსაზრისით, □ამის შესახებ საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა, **ირაკლი კობახიძემ** გუშინდელ ბრიფინგზე განაცხადა.

როგორც კობახიძემ აღნიშნა, მას შემდეგ, რაც სამი წლის წინ ხელი მოეწერა სტრატეგიული პარტნიორობის ხელშეკრულებას, ურთიერთობები ორ ქვეყანას შორის ძალზე დინამიურად განვითარდა.

□მხოლოდ გასული ექვსი თვის განმავლობაში, ჩინეთში შედგა საქართველოს პრემიერ-მინისტრის, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის და ხუთი მინისტრის ვიზიტი. თითოეული ეს ვიზიტი კონკრეტულ შედეგებზე იყო ორიენტირებული. მთლიანობაში, 2023 წლის შემდეგ, გაფორმდა 14 უმნიშვნელოვანესი საერთაშორისო შეთანხმება საქართველოსა და ჩინეთს შორის, ხოლო საბოლოო განხილვის ეტაპზეა ექვსი შეთანხმება.

უვიზო რეჟიმის ამოქმედებამ დამატებითი ბიძგი მისცა პირდაპირი ფრენების დამატებას და მგზავრთნაკადის მნიშვნელოვან ზრდას საქართველოსა და ჩინეთს შორის

სრულიად თვალნათელია, რომ ეს არ არის სტრატეგიული პარტნიორობა ქაღალდზე, არამედ აისახება კონკრეტულ სარგებელში ორივე ქვეყნისთვის. სწორედ ასეთი უნდა იყოს სამაგალითო სტრატეგიული პარტნიორობა ორ ქვეყანას შორის, რომელიც ურთიერთპატივისცემას, სამართლიანობასა და ღირსებას ეფუძნება და რომელიც ორმხრივ სარგებელზეა ორიენტირებული,

დღეს საქართველოს ბაზარზე უკვე სამი ჩინური ავიაკომპანია ოპერირებს. მნიშვნელოვნად გაღრმავდა პარტნიორობა საქართველოსა და ჩინეთის განათლების სამინისტროებს შორის.

მზადდება მემორანდუმი, რომელიც ითვალისწინებს თანამშრომლობისა და გაცვლითი პროგრამების მხარდაჭერას ქართულ და ჩინურ უნივერსიტეტებსა და კოლეჯებს შორის, ერთობლივი ახალგაზრდული პროგრამების დანერგვას, საქართველოში ჩინური ენის სწავლების გაფართოებას და ა.შ“.

* * *

2024 წლის 28 ნოემბერს ევროპულ ბიუროკრატიას გამოვაცალეთ შანტაჟის თითქმის ყველა ბერკეტი, დარჩათ ვიზალიბერალიზაცია, ამ შანტაჟს ვერავითარი შედეგი ვერ ექნება.

ქართულ ოპოზიციურ ფლანგზე მორიგი პოლიტიკური დუღილის ტემპერატურა პიკს აღწევს. სამოქალაქო კამპანიის — „ერთი ხალხი, ერთი საქართველო“ მიერ, 20 ივნისს, „გავრილოვის დამის“ მე-7 წლისთავზე დაანონსებულმა ანტისაოკუპაციო აქციამ, ნაცვლად კონსოლიდაციისა, ოპოზიციურ სპექტრში არსებული ღრმა ბზარები კიდევ უფრო გააღრმავა და შიდა ომები ზედაპირზე ამოიტანა.

ყველაფერი მას შემდეგ დაიწყო, რაც 7 ივნისს „ერთიანმა ნაციონალურმა მოძრაობამ“ ოფიციალურად გამოაცხადა, რომ არა მხოლოდ უერთდება საპროტესტო მარშს, არამედ მის საორგანიზაციო კამპანიაშიც აქტიურად ერთვება. ენმ-ის ერთ-ერთმა ლიდერმა ირაკლი ფავლენიშვილმა საზოგადოებას ფილარმონიასთან შეკრებისკენ მოუწოდა. თუმცა, ეს ნაბიჯი ოპოზიციურ ალიანსთან შეთანხმებული აქტივობა კი არა, პარტიის ინდივიდუალური გადაწყვეტილება აღმოჩნდა, რამაც კოლეგების მყისიერი გაღიზიანება და კრიტიკის ქარცეცხლი გამოიწვია.

ოპოზიციური „კანიბალიზმი“

რა ხდება 20 ივნისის აქციის კულუარებში

შიდა ომები ოპოზიციაში

ენმ-ის ამ დამოუკიდებელმა თამაშმა და თინა ბოკუჩავას განცხადებებმა განსაკუთრებით პლატფორმა „ახალის“ ლიდერი ნიკა გვარამია გააღიზიანა. გვარამიამ კრიტიკული და ირონიული განცხადებებით მიანიშნა, რომ ენმ-ში მენეჯმენტის ცვლილება (ლევან ხაბეიშვილის ჩანაცვლება ბოკუჩავათი) მხოლოდ ფასადურია, რეალურად კი პარტიას ისევ კულისებიდან ან ციხიდან მართავენ. ოპოზიციის ამ ფლანგზე მიიჩნევენ, რომ ენმ-ის ნაბიჯები მიმართულია სხვებზე დიქტატის დამყარებისკენ, რაც საერთო ერთობის იდეას ანგრევს.

თინა ბოკუჩავამ კოლეგებს თავდაცვითი, თუმცა მკაცრი პოზიციიდან უპასუხა. მან ხაზი გაუსვა, რომ ენმ ყველაზე დიდი ოპოზიციური ძალისხმევაა და მას საკუთარი დღის წესრიგის უფლება აქვს. **ბოკუჩავას** თქმით, შიდა კინკლაობა მხოლოდ მმართველი გუნდის ინტერესებში შედის, ამიტომ კოლეგებს მოუწოდა, ნაცვლად ენმ-ზე თავდასხმისა, ფოკუსი ხელისუფლებაზე გადაიტანონ.

ამ ფონზე, კიდევ უფრო რადიკალური იყო მოძრაობა „ფედერალისტების“ ლიდერის **თამარ ჩერგოლეიშვილის** განცხადება მიხეილ სააკაშვილზე. **ჩერგოლეიშვილმა** პირდაპირ აღნიშნა, რომ ექსპრეზიდენტს პოლიტიკურად „ერთი გაზანება დარჩა“ და მას საკუთარი ამომრჩეველი „ჩარეცხავს“. მისი ანალიზით, სააკაშვილის მუდმივი მცდელობა — იყოს ერთპიროვნული მმართველი, საბოლოოდ გაანადგურებს ენმ-ის დარჩენილ რეიტინგს, რადგან საზოგადოება დაიღალა მუდმივი რევოლუციური რიტორიკითა და შეუსრულებელი დაპირებებით.

„ეს არის კლასიკური პოლიტიკური კანიბალიზმი“

მმართველ გუნდში ოპოზიციის შიდა დაპირისპირებას ინტერესით ადევნებენ თვალს და მას საკუთარი ნარატივის გასამყარებლად იყენებენ. „ქართული ოცნების“ ლიდერების განცხადებით, პროცესები, რასაც საზოგადოება ხედავს, არის არა იდეოლოგიური სხვაობა, არამედ ბრძოლა გავლენებისთვის, ფულადი ნაკადებისა და საარჩევნო სიებში ადგილებისთვის.

მმართველი პარტიის ლიდერები აღნიშნავენ, რომ ფასადური თავმჯდომარეების ცვლილებით, ენმ-ის რადიკალური ბუნება არ იცვლება, ხოლო დანარჩენი ოპოზიცია იმდენად სუსტია, რომ ვერ ახერხებს „ნაციონალური მოძრაობის“ დიქტატისგან თავის დაღწევას.

მათივე თქმით, 20 ივნისის აქციის „პრივატიზების“ მცდელობით, ენმ-მ კიდევ ერთხელ დაამტკიცა, რომ ნებისმიერ სამოქალაქო პროტესტს ვიწროპარტიული ინტერესებისთვის იყენებს.

ლიდერობის ამბიცია რეიტინგის გარეშე

ანალიტიკოს ვახტანგ ძაბირაძის შეფასებით, „ნაციონალური მოძრაობის“ გადაწყვეტილება, სხვა ოპოზიციურ პარტიებთან შეუთანხმებლად ჩაერთოს 20 ივნისის აქციის ორგანიზებაში, მიუთითებს იმაზე, რომ პარტიას კვლავ აქვს ილუზია, თითქოს ის არის ერთპიროვნული ფლაგმანი და პროტესტის ერთადერთი ავტორიტეტი.

„ენმ-ს ჰგონია, რომ თუ პროცესის სათავეში დადგება და საბანს თავისკენ გადაქაჩავს, ამით ძველ ძალასა და გავლენას დაიბრუნებს. რეალურად კი ეს არის ნაბიჯი, რომელიც აფრთხობს ნეიტრალურ ამომრჩეველს. როდესაც ნებისმიერ სამოქალაქო, ანტისაოკუპაციო თუ პროევროპულ მუხტს აძლევ პარტიულ შეფერილობას (მით უმეტეს, ენმ-ის სიმბოლიკით), ეს ავტომატურად თიშავს საზოგადოების დიდ ნაწილს. თინა ბოკუჩავას თავმჯდომარედ დანიშვნამაც ვერ შეცვალა პარტიის მთავარი სტრატეგია — იყვნენ პირველები, თუნდაც ამით საერთო საქმე დააზიანონ“ — მიიჩნევს ანალიტიკოსი.

მთავარი კითხვა, რაც დღეს ისმის, ის არის, რომ თუკი „ნაციონალური მოძრაობა“ საბოლოოდ გამოეყოფა საერთო ოპოზიციურ ფორმატს და დამოუკიდებელ თამაშს გააგრძელებს, რა ბედი ელის ალიანსს და დასუსტდება თუ არა ამით საერთო ფლანგი?

პოლიტიკურად პრაგმატული ხედვა

„მოკლევადიან პერსპექტივაში, ოპოზიციის ასეთი აშკარა დაქსაქსულობა და ერთმანეთის ლანძღვა (გვარამია-ბოკუჩავას პოლემიკა, ჩერგოლეიშვილის განცხადებები სააკაშვილზე) საზოგადოებაში ნიჰილიზმს აძლიერებს. რიგითი ამომრჩეველი კარგავს იმედს, რომ ეს ძალები ოდესმე საერთო ენას გამონახავენ. ეს, რა თქმა უნდა, ასუსტებს საერთო ოპოზიციურ ფონს და ამცირებს საარჩევნო აქტივობის მოტივაციას.

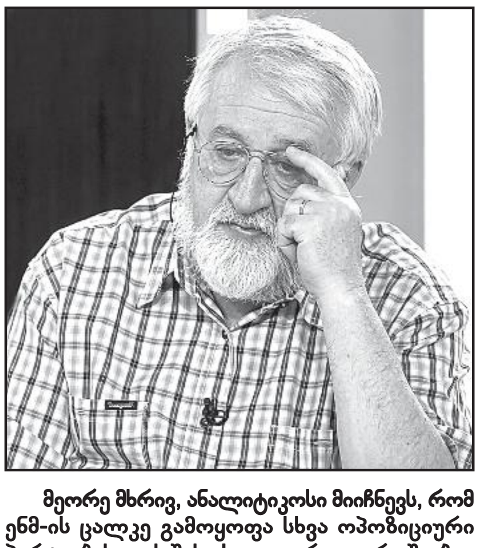

მეორე მხრივ, ანალიტიკოსი მიიჩნევს, რომ ენმ-ის ცალკე გამოყოფა სხვა ოპოზიციური პარტიებისთვის შესაძლოა, ერთგვარი შვებაც კი იყოს. სანამ სხვა პარტიები ენმ-თან ერთ ალიანსში მოიაზრებიან, „ქართულ ოცნებას“ აქვს იდეალური საფრთხობელა — „ნაციონალების რევანშის“ ნარატივი. თუ ენმ დამოუკიდებლად ითამაშებს, სხვა ალტერნატიულ ცენტრებს (მაგალითად, გვარამია-მელიას გუნდს ან „ლელოს“) ეძლევათ შანსი, მოიზიდონ ის პროტესტულად განწყობილი ამომრჩეველი, რომელსაც ხელისუფლებაც არ უნდა, მაგრამ არც „ნაციონალური მოძრაობის“ დაბრუნება სურს“ — ამბობს ანალიტიკოსი.

ძაბირაძის შეფასებით, მთავარი პრობლემა ის არის, რომ ოპოზიცია დღეს ვერ ხედავს მთავარ მიზანს და დაკავებულია შიდა გავლენების გადანაწილებით.

„20 ივნისის აქციის გარშემო ატეხილი კინკლაობა აჩვენებს, რომ პარტიები არჩევნების წინ იბრძვიან არა იმდენად ხელისუფლების შესაცვლელად, არამედ ოპოზიციურ ველზე პირველობისთვის და საკუთარი ამომრჩევლის გადასარჩენად. ეს კი არის უმძიმესი შეცდომა, რომელიც საბოლოო ჯამში მხოლოდ მმართველ გუნდს აძლევს ხელს პოზიციების შესანარჩუნებლად“ — განაცხადა მან.

ლიკა ბერიკაშვილი

სიზმარ-ცხადის ასეთი უნდა!

თამარ ჩერგოლეიშვილი:

მიშა გვკიდია, თავი დაგვანებოს!

პარტია „ფედერალისტების“ ლიდერი, „ოპოზიციური ალიანსის“ წევრი თამარ ჩერგოლეიშვილი აცხადებს, რომ ალიანსში არანაირი დაპირისპირება არ არის და ჩვეულებრივად გრძელდება მუშაობა.

მისივე თქმით, „ოპოზიციური ალიანსის“ სტრატეგიას და წესებს ვინც არ იზიარებს, ის ავტომატურად არის გარეთ.

თამარ ჩერგოლეიშვილი ამბობს, რომ „ნაციონალური მოძრაობა“ ბოლო ორი თვეა, არც ერთ შეხვედრას არ დასწრებია, არღვევს წესებს და ბუნებრივია, ალიანსს მიღმაა.

„მიშამ შენზე ეს თქვა, რას ეტყოდი? მიშამ შენზე ის თქვა, რას უპასუხებდი? საერთოდ არაფერი არ მინდა, ვუპასუხო მიშას. გვკიდია მიშა. იმდენი ქნა, ისე მოიქცა, ერთადერთი, რაც გვინდა, არის, რომ თავი დაგვანებოს. მეტი არაფერი არ გვინდა საერთოდ, უბრალოდ თავი გაგვანებოს. მიხედოს თავის პარტიას.

ნაცვლად იმისა, იმაზე მელაპარაკონ, რასაც ვაკეთებ, რასაც ვმუშაობ, რაც ხალხს აინტერესებს, მიშამ შენზე ის თქვაო და ვიღაცა არარაობებზე, ანი წითლიძე და რა შუაში არიან საერთოდ. ლუზერები თქვა, რავი, თავის პარტიას ელაპარაკება ალბათ, აბა, ჩემი პარტია მიშას პარტია არ არის. მიხედოს თავის პარტიას. ოდესმე თუ გადაწყვეტს, გონს მოეგოს, წესიერად მოიქცეს, რაზეც შეთანხმდა, იმ წესებს დაემორჩილოს, შეეგუოს, რომ ერთ-ერთია და არა ერთადერთი „ვინც წესებს და სტრატეგიას იზიარებს, ის შემოდის ალიანსში.

ალიანსში შემავალი პარტიები, ყოველ შემთხვევაში, ჩვენ, „ფედერალისტები“, ამ ქვეყანაში რეჟიმს ვცვლით კანონის უზენაესობის დასამკვიდრებლად. ვერანაირად ვერ დავარწმუნებთ საქართველოს გონიერ მოქალაქეებს, რომ კანონის უზენაესობისთვის ვიბრძვით, თუ ჩვენს შორის გვყავს ვიღაც ყეყეჩი, რომელიც თავს წესებზე, კანონზე მაღლა იცხადებს და შენ იმას თავის ადგილს ვერ უჩენ.

უჩემოდ არაფერი გამოვა „უფრო სწრაფად გამოგვივა, მიშა, გაცილებით სწრაფად და ამდენი ხანიც გამოგვივიდოდა, შენ რომ მაოხრებელი გზირი არ ყოფილიყავი, ან ყველაფერი, ან არაფერი პრინციპით არ გემოქმედა, მაშინ, როცა ვერ წაიღებ ყველაფერს და ეს არის რეალობა. ახლაც მახსენდება ეს შენი კივილი, მე თუ არ ვიქენი, ქვა ქვაზე ნუ დარჩება. ამ მავნებლობით თავი გაიუბედურა. მეხუთე ადგილზე გავიდა თბილისში. ყველაზე კარგად მაგან იცის, რას ნიშნავს მეხუთე ადგილზე გაჩანჩალება თბილისში, მაგიტომ ებღაუჭება „ახალს“ უნდა, ხალხს მოატყუოს, „ახლის“ ხმები მისი ხმებია და კი არ გაფარჩაკდა, უბრალოდ ვიღაცები უსინდისოდ მოექცნენ და ა.შ. გადავჯეგავთ მავნებლებს, ან გონს მოვლენ. რასაკვირველია, ალიანსის კარი ღია რჩება ყველასთვის, იქნება ეს საკაშვილი, გახარია, თუ „ლელო“, რომლებიც გადაწყვეტენ წესების დაცვას.

ხაზარაძე რა სასოწარკვეთილია უბრალოდ, რომ ოპოზიციური მედია იმაზე აქტიურად აშუქებს ალიანსში რაღაცა არარსებულ დაპირისპირებას, ამ თემას, როგორ არ ვარგა ალიანსი „ხაზარაძე რომ ბანკროტია და გაქცეულია ქვეყნიდან, მოხეული რომ აქვს ჩვეულებრივად და იქ, უსაფრთხო გარემოში ელოდება, მაშინ, როცა ამდენი ადამიანი ციხეშია, რაღაცნაირად კონკურენტი რომ არ გაუჩნდეს. მანქანების კოლონაზე რომ ატყუებდა „ტვ პირველი“, ხომ გახსოვთ, უნდათ, იგივე უკეთონ ხაზარაძეს, ვითომ ხაზარაძეს ალტერნატივა არ ჰყავს“, — განაცხადა თამარ ჩერგოლეიშვილმა...

საქართველოს ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი ეხმიანება გავრცელებულ ინფორმაციას აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალის შესაძლო ფასიან გზად გადაკეთებასთან დაკავშირებით.

განვმარტავთ, რომ ამ ეტაპზე არც განიხილება და არც მიღებულია რაიმე გადაწყვეტილება რიკოთის მაგისტრალის ან ქვეყნის სხვა საავტომობილო გზების ფასიან რეჟიმში გადაყვანასთან დაკავშირებით.

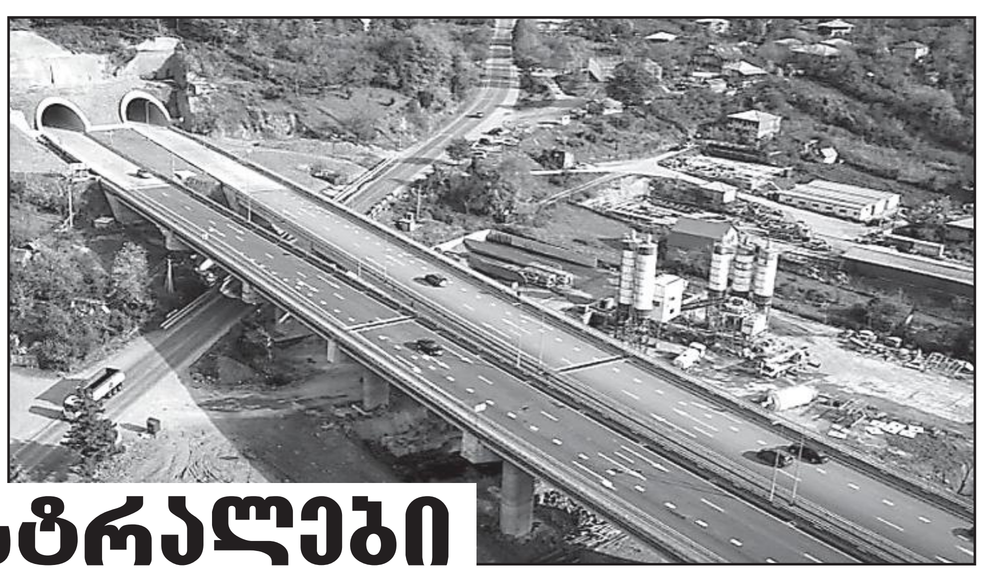

ავტომაგისტრალები ფასიანი არ გახდება!

გომი-საჩხერე-ჭიათურა-ზესტაფონის გზის რეაბილიტაციის დაჩქარება დაკავშირებულია მხოლოდ პროექტის დროულად და ხარისხიანად დასრულების აუცილებლობასთან. აღნიშნული გზის მნიშვნელობა განპირობებულია როგორც ადგილობრივი მოსახლეობის საჭიროებებით, ისე ქვეყნის საგზაო ქსელის მდგრადობითა და უსაფრთხოებით. შესაბამისად, საუბარი ალტერნატიულ ფუნქციაზე არ უნდა იქნას ინტერპრეტირებული, როგორც ფასიანი გზების შემოღების წინაპირობა.

ამასთან, მივიჩნევთ, რომ მედიასაშუალებებით გავრცელებულ სტატიაში წარმოდგენილი მოსაზრებები საზოგადოების ინტერესებიდან გამომდინარე მნიშვნელოვან თემას ეხება, თუმცა არასწორია. საერთაშორისო პრაქტიკაში გზების დაფინანსებისა და მართვის სხვადასხვა მოდელი არსებობს და მსგავსი საკითხები საჭიროებს კომპლექსურ ანალიზს, ფართო პროფესიულ განხილვასა და საზოგადოების წინასწარ ინფორმირებას. ხაზგასმით აღვნიშნავთ, რომ დღეს საქართველოს მოსახლეობისთვის საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზებით სარგებლობა უფასოა და ამ მიმართულებით რაიმე ცვლილება დღის წესრიგში არ დგას. საავტომობილო გზების დეპარტამენტი მომავალშიც გააგრძელებს საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარებასა და არსებული ქსელის გაუმჯობესებას მოქალაქეებისთვის დამატებითი ტვირთის შექმნის გარეშე.

მოვუწოდებთ მედიასაშუალებებს, საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი საკითხების გაშუქებისას, ინფორმაციის სრულყოფილად და დაბალანსებულად მიწოდების მიზნით, შესაბამისი უწყების ოფიციალური პოზიციაც გადაამოწმონ და საზოგადოებას სრულყოფილი და ობიექტური ინფორმაცია მიაწოდონ.

საწვავის მკვეთრმა გაძვირებამ მისი მოხმარება საგრძნობლად შეამცირა!

გაძვირებამ თავისი გავლენა მაინც მოახდინა. საქართველოში საწვავის მოხმარება და იმპორტიც შემცირდა. ნავთობპროდუქტების იმპორტიორთა კავშირის სტატისტიკით, წელს, მხოლოდ მაისში, დიზელის საწვავის იმპორტმა 18%-ით დაიკლო — მიმდინარე წლის მაისში, იმპორტის მოცულობა 47.4 ათასი ტონა იყო მაშინ, როდესაც გასული წლის ანალოგიურ პერიოდში, ეს მაჩვენებელი 57.8 ათას ტონას აღწევდა. კლება 18%-ია.

ჯამში, წელს 4 თვეში, საქართველოში 525 ათას ტონაზე მეტი ნავთობისა და ნავთობპროდუქტების იმპორტი განხორციელდა. გასული წლის ოთხ თვეში კი, ეს მაჩვენებელი 562 ათას ტონას აჭარბებდა. 4 თვეში ნავთობპროდუქტების იმპორტი 6.6%-ითაა შემცირებული.

საერთაშორისო ბაზარზე საწვავის ფასების მერყეობამ და რეკორდულმა გაძვირებამ საქართველოში მოხმარების სტრუქტურაზე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია. ქვეყანაში ყველაზე მეტად დიზელის მოხმარება შემცირდა, რაც პირდაპირ კავშირშია პროდუქტის მკვეთრ გაძვირებასთან.

„ვისოლ ჯგუფის“ გენერალური დირექტორის **ვასილ ხორავას** ინფორმაციით, 2025 წლის პირველი ხუთი თვის მონაცემებით, დიზელის იმპორტი ქვეყანაში ორნიშნა ციფრით შემცირდა. ეს ტენდენცია ბაზრის ყველა მოთამაშეზე აისახა და გამონაკლისი არც ერთი ნავთობკომპანია არ არის!

„ქვეყანაში იმპორტის მოცულობა შემცირდა, განსაკუთრებით ეს შეეტყო იმ პროდუქტს, რომელიც ყველაზე მეტად გაძვირდა და ამ პროდუქტის სახელი არის დიზელი. თითქმის 14%-მდეა დიზელის იმპორტი შემცირებული პირველი ხუთი თვის განმავლობაში. ეს ძალიან დიდი ნიშნულია“, — აღნიშნა ხორავამ.

კომპანიის ხელმძღვანელი განმარტავს, რომ დიზელზე ფასის ზრდამ შეცვალა როგორც კერძო მომხმარებლების, ისე მსხვილი კომპანიების ქცევა.

„დიზელი არის ის პროდუქტი, რომელიც ყველაზე მეტად დაზიანდა როგორც იმპორტის თვალსაზრისით, ასევე ფასის ზრდის თვალსაზრისითაც. ამიტომ ყველას ქცევა — როგორც საცალო მომხმარებლის, ასევე, დიდი კომპანიების, იყო ის, რომ ამ არანორმალური ფასის პირობებში დიზელის იმპორტი რაც შეიძლება ნაკლები რაოდენობით განეხორციელებინათ“, — განუცხადა „ბიზნეს მედიას“ **ვასილ ხორავამ.**

დიზელისგან განსხვავებით, ბენზინის მოხმარების თავლსაზრისით ბაზარზე სტაბილური ვითარება ნარჩუნდება. ეს იმიტომ, რომ ბენზინის ძირითადი მომხმარებელი საცალო სექტორია.

ნავთობპროდუქტების იმპორტიორი და რეალიზატორი კომპანია „პორტალი“ უახლოესი რამდენიმე კვირის განმავლობაში საწვავზე არსებული ფასების შენარჩუნებას გეგმავს. როგორც კომპანიის დირექტორი **უჩა გოგნიაშვილი** BMG-სთან აცხადებს, მიზეზი კომპანიის მფლობელობაში არსებული მარაგია. ფასების ცვალებადობის მთავარი ფაქტორი საერთაშორისო ბაზარი და მომწოდებლებთან არსებული ვითარება იქნება.

„ცვალებადობა, რა თქმა უნდა, მომწოდებელზეა დამოკიდებული. ის ვითარება, რაც დღეს მსოფლიოშია, პირდაპირ აისახება ჩვენზეც. ახალი და განსაკუთრებული აქ არაფერია — ფასს განსაზღვრავს ის, თუ რა ღირებულებით შემოდის პროდუქტი ქვეყანაში“ — აღნიშნა **უჩა გოგნიაშვილმა** და დაადასტურა, რომ ფასების მატებამ გარკვეული გავლენა მომხმარებელთა ქცევაზეც იქონია — ახლო აღმოსავლეთში ომის დაწყებისა და ნავთობის გაძვირების საწყის ეტაპზე, მოხმარების მკვეთრი შემცირება შეიმჩნეოდა, თუმცა ამჟამად ბაზარი დასტაბილურდა.

მიუხედავად გლობალური არასტაბილურობისა, საქართველოს საწვავის დეფიციტი არ ემუქრება, თუმცა ფასების კლების პროგნოზირება ამ ეტაპზე შეუძლებელია — ასე შეაფასა ვითარება ნავთობპროდუქტების იმპორტიორთა კავშირის თავმჯდომარემ **ვახტანგ იობაშვილმა**. როგორც მან „ბიემჯისთან“ აღნიშნა, ბოლო ორი კვირაა ბაზარი სტაბილურია, თუმცა ეს სტაბილურობა მაღალი ფასების ფონზე ნარჩუნდება.

„ბოლო ორი კვირის განმავლობაში აბსოლუტურად სტაბილური ბაზარი გვაქვს. კი, ძვირია, მაგრამ სტაბილურია. დეფიციტი არ შეინიშნება და მინდა გითხრათ, რომ ჩვენს ქვეყანას არასდროს დეფიციტი არ შეექმნება. ოღონდ, ამის გარანტიას ვერავინ მოგცემთ, რომ არ გაძვირდება ფასი. ეს ჩვენზე არ არის დამოკიდებული“, — აცხადებს **იობაშვილი.**

მისი განმარტებით, საწვავის ფასებს მსოფლიო ბაზარზე ძირითადად „ოპეკის“ ქვეყნები ადგენენ, საქართველო კი, როგორც პატარა ქვეყანა, სრულად არის დამოკიდებული გლობალურ კონიუნქტურაზე. როგორც იობაშვილი აცხადებს, ფასების მატებაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ჰორმუზის სრუტის ირგვლივ შექმნილი დაძაბულობა და რუსეთ-უკრაინის ომი, კერძოდ, რუსული ნავთობგადამმუშავებელი ქარხნების დაზიანება.

ბექა დანელია

„გააუქმოს ნებისმიერი კანონმდებლობა, რომელიც ზღუდავს ფუნდამენტურ უფლებებს და თავისუფლებებს, არღვევს დისკრიმინაციის აკრძალვის პრინციპს და ეწინააღმდეგება ევროპულ და საერთაშორისო სტანდარტებს. კერძოდ, გაუქმდეს კანონი „უცხოური გავლენის გამჭვირვალობის შესახებ“, პაკეტი „ოჯახური ღირებულებებისა და არასრულწლოვანთა დაცვის შესახებ“, გადაიხედოს ადამიანის უფლებათა ეროვნული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა, რათა სრულად იყოს დაცული LGBTIQ პირების უფლებები“, – ასეთია ევროკავშირის ულტიმატუმი, წინააღმდეგ შემთხვევაში, საქართველოს უვიზო მიმოსვლის გაუქმებით ემუქრებიან.

ამჯერად მუქარის ადრესატები არიან საქართველოს მოქალაქეები, რადგან პირველი ნაბიჯი 2026 წლის მარტში გადადგეს, როდესაც 12 თვის ვადით უვიზო მიმოსვლა შეუჩერეს დიპლომატიური და სამსახურებრივი პასპორტების მფლობელ საქართველოს მოქალაქეებს. როდესაც უვიზო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმება ჩერდება, კომისია შესაბამის მესამე ქვეყანასთან იწყებს პროცესს, რომელსაც ევროკომისია გაძლიერებულ დიალოგს უწოდებს და რომლის მიზანია იმ გარემოებების გამოსწორება, რომელმაც შეჩერება გამოიწვია. სწორედ, ამ კონტექსტში 11 ივნისს გაიმართება პირველი შეხვედრა ევროკომისიასა და საქართველოს ოფიციალური პირების დელეგაციას შორის.

შანტაჟი, რომელსაც საქართველო არ ემორჩილება!..

საგარეო საქმეთა მინისტრი აცხადებს, რომ პოლიტიკოსები და აქტივისტები ცდილობენ, ვიზალიბერალიზაციის საკითხი გამოიყენონ შანტაჟისთვის, გააჩინონ შიში, თითქოს, უვიზო მიმოსვლას საფრთხე ემუქრება. მაკა ბოჭორიშვილს აქვს მოლოდინი, რომ შეხვედრა იქნება კონსტრუქციული, რადგან საქართველოს ინტერესია, რომ კონსტრუქციულად განიხილონ გზები, თუ როგორ უნდა აღმოიფხვრას ის წინაპირობები, რა წინაპირობებიც იქნა გამოყენებული ევროკავშირის მხრიდან საქართველოსთან უვიზო მიმოსვლის შეჩერების მექანიზმის ასამოქმედებლად.

მაშ ასე, დაველოდოთ 11 ივნისს. ერთი მხრივ, ევროკავშირი საქართველოს ადამიანის უფლებების დარღვევაში ადანაშაულებს, მეორე მხრივ, საქართველომ მორიგი აღიარება მიიღო ჩენდლერის ინსტიტუტის კვლევაში. მსოფლიოში 26-ე ადგილზე და ევროპის საუკეთესო ოცეულში მე-18 პოზიციაზე, ამჯერად, სამართლისა და პოლიტიკის სიჯანსაღით. შეფასებისას გათვალისწინებულია ისეთი კრიტერიუმები, როგორებიცაა: კანონის უზენაესობა; სასამართლო სისტემის ხარისხი; მმართველობის გამჭვირვალობა და მმართველობითი რეგულაციები. საერთაშორისო შემფასებელმა სამართლისა და პოლიტიკის გლობალური რეიტინგი კარგი მთავრობის 2026 წლის ანგარიშის ფარგლებში გამოაქვეყნა.

ვიცე-სპიკერის **გია ვოლსკის** განცხადებით, ევროკავშირი ხელისუფლების წინააღმდეგ შეუსრულებელ ამოცანებს აყენებს, რთული მოლაპარაკება იქნება, რადგან გაცხადებული აქვთ მიდგომა, რომ ხალხი უნდა დაისაჯოს, ვინაიდან „ქართულ ოცნებას“ ხმას აძლევს.

„ხელისუფლების წინააღმდეგ შეუსრულებელ ამოცანებს აყენებენ, რაც გარკვეულ მახეს ჰგავს. როგორ შეიძლება, განხილული იყოს ლგბტ პროპაგანდის თემა? ყველამ იცის, რომ მხოლოდ პროპაგანდაზე არ არის ლაპარაკი. მიზანია, რომ გავშვებს არ ჰქონდეთ საშიშროება, რომ ამ თემებზე ესაუბრებიან. ზოგადად ამბობენ, რომ უმცირესობის სტიგმატიზაცია ხდება, რაც სიმართლეს არ შეესაბამება, რადგან უმცირესობებს კანონი იცავს.

მეორე საკითხია ის, რომ ტრიბუნიდან განაცხადეს, საქართველოში ფული აქვთ შემოსატანი, გზებს ეძებენ, რომ ხელისუფლების გვერდის ავლით შემოიტანონ ფული. კიდევ ერთი საკითხია სანქციები, რომელიც საქართველოს დაანგრევს და ქვეყნის ეკონომიკას მიწასთან გაასწორებს. მით უმეტეს, ამხელა დაპირისპირებაში მონაწილეობა“ – აცხადებს **გია ვოლსკი.**

როგორც ვოლსკი ამბობს, ევროკავშირის მოთხოვნები ისეა ჩამოყალიბებული, რომ სახელმწიფოს სივრცეს არ უტოვებს მსჯელობისთვის.

„რჩება შთაბეჭდილება, რომ გარკვეული მახეა, საქართველოს ხელისუფლება მსჯელობაში შეიტყუონ, რომ საწინააღმდეგოდ მეტი ხალხი განეწყოს. ამაზე საჯაროდ თუ საუბრობ, დასჯადია. თურმე ანტიევროპულია ყველაფერი, რასაც მე ვლაპარაკობ, თუმცა ევროპელი კომისარი თუ ამბობს იმავეს, რომ საქართველოში თანხა უნდა შემოიტანოს ისე, რომ ხელისუფლებას ინფორმაცია არ ჰქონდეს, ნორმალურია. არავინ ითვალისწინებს იმ კვლევებს, რომლებიც ქვეყნდება.

მათ შორისაა კვლევა, რომლითაც საქართველოს დემოკრატიის თვალსაზრისით მსოფლიოში 26-ე ადგილი უკავია. ამ მაჩვენებლით ბევრ ევროპულ ქვეყანასაც ასწრებს. ამ ვითარებაში როცა გემუქრებიან და მაგიდაზე მუშტს გირტყამენ, ერთადერთი რეალობაა, იფიქრო, რომ ეს არის შანტაჟის მექანიზმი, რათა უკან დაიხიო და საქართველოსთვის დამანგრეველ სცენარში ჩაერთო, რაც გულისხმობს პროცესებში საქართველოს გამოყენებას, როგორც საზარბაზნე ხორცის“ – განაცხადა **გია ვოლსკიმ.**

ანალიტიკოსი **გია აბაშიძე** დარწმუნებულია, რომ ევროკავშირი არ და ვერ გაუუქმებს საქართველოს უვიზო მიმოსვლას. ანალიტიკოსი ამბობს, რომ ამ მუქარის უკან დგას პოლიტიკური დღის წესრიგი – დამორჩილების.

„ეს კანონი შეცვალე, ის კანონი გაიწვიე და ა.შ. უვიზო მიმოსვლაში ჩადებულია ის მექანიზმი, რომელიც გადაღეჭილად არაერთხელ ითქვა, რომ იმ შემთხვევაში უქმდება, თუ გაიზარდა დარჩენის მაჩვენებელი, კრიმინალი, კონკრეტულად საქართველოს მოქალაქეებისგან და რეკორდულად გაიზარდა თავშესაფრის მაძიებელთა რაოდენობა, რაც ბუნებაში არ არის. თუმცა, მათ შარშან მიიღეს ერთი ვერაგული დათქმა ამ მექანიზმში, რომ თუ ირღვევა პოლიტიკური და თავისუფლების უფლებები, ანუ დაგვაბრალონ, რომ აქ არის ავტოკრატია.

გვაბრალებდნენ, რომ საქართველო ევროკავშირში არის ორბანის იმედზე და აი, ორბანი წავიდა. ასე მარტივად არ არის. არაერთხელ მითქვამს და ვიტყვი, რომ არიან ევროკავშირის წევრი ქვეყნის ის ლიდერები, თუნდაც საგარეო საქმეთა მინისტრები, რომლებიც მედიაში ხმამაღლა არ ლაპარაკობენ, მაგრამ როდესაც იკრიბება 27 წევრი ქვეყანა და კარები დაიხურება, მათი არგუმენტი რა არის? – კიდევ უფრო ნუ გავაუცხოებთ საქართველოს და ნუ ვუბიძგებთ მას, რომ გაიხედოს ჩრდილოეთისკენ, რუსეთისკენ“ – აცხადებს **გია აბაშიძე.**

როგორც ანალიტიკოსი ამბობს, პრაგმატულმა და მოაზროვნე ლიდერებმა მშვენივრად იციან, რომ რუსეთი გადმოდგამს შესაბამის ნაბიჯებს, რომ უფრო დაიახლოვოს საქართველო.

„ძალიანაც კარგი. გადმოდგი, სულ მაგას ვეუბნებით, ჩემს ექსპერტულ დონეზე იქნება კოლეგებთან, პოლიტიკოსების, თუ შუამავლების დონეზე, რომ გააკეთე რაღაც ისეთი, რომ წინ წაიწიოს მშვიდობიანმა მოლაპარაკებებმა. ამ რისკებს თუ ვერ ხედავენ, ნუ დაინახავენ. ვიღაცას შეიძლება პრობლემურად მოეჩვენოს, მაგრამ ვაკეთებდით ამას 2016 წლამდე, საკონსულოში შეიტანდი განაცხადს,

დადგებოდი რიგში, დაელოდებოდი რამდენიმე დღე და ან გექნებოდა ვიზა, ან – არა. ისევე, როგორც ახლა, უვიზოდ შეიძლება შეგიშვან, შეიძლება – არა.

ლოგიკური აზროვნება, რომელიც შერჩენია ევროკავშირს, არ კარნახობს იმას, რომ საქართველოსთან უნდა გადაკეტონ უვიზო მიმოსვლა იმ მოტივით, რომ მოსახლეობა აუმხედრდეს ლეგიტიმურ ხელისუფლებას, გამოვიდეს ქუჩებში და იძახოს – „არა რუსულ მთავრობას!“ ამავე დროს, გადავხედოთ, რა რაოდენობის ხალხმა ისარგებლა უვიზო მიმოსვლით. ძალიან ბევრმა, მაგრამ პროცენტულად ეს ერთი და იგივე ადამიანები არიან წელიწადში, ორ ან სამ წელიწადში? არიან ადამიანები, რომლებიც საერთოდ არ გასულან ქვეყნიდან და მათთვის ეს ისეთი პრობლემა არ არის, როგორც ის შემოგდებული თემა – „არა რუსულ კანონსო“ – აღნიშნა For.ge-სთან საუბრისას **გია აბაშიძემ.**

თამთა ქარჩავა

ეს ჩვენი საქართველოა!

დავით სონღულაშვილი:

რეგიონებში ჩასვლა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია!

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი **დავით სონღულაშვილი** ქვემო ქართლში იმყოფებოდა, სადაც სახელმწიფო მხარდაჭერით შექმნილი აგროსაწარმოები დაათვალიერა და ფერმერებთან შეხვედრა გამართა.

„რეგიონებში ჩასვლა განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანია, რადგან ადგილობრივი ფერმერების, მეწარმეებისა და დარგის წარმომადგენლების საჭიროებების უშუალოდ გაცნობის შესაძლებლობას იძლევა. სამინისტროს ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია როგორც ფერმერების მხარდაჭერა, ისე სოფლის მეურნეობის სექტორში წარმოების სრული ციკლის განვითარება. მნიშვნელოვანია, სრულად იყოს აწყობილი წარმოების ჯაჭვი, პირველადი პროდუქციის წარმოებიდან მის გადამუშავებამდე. სწორედ ეს ქმნის დამატებით ღირებულებას, აძლიერებს ადგილობრივ წარმოებას, ხელს უწყობს იმპორტის ჩანაცვლებას და ქმნის საექსპორტო პოტენციალს. სამინისტროს პროგრამები მიმართულია იმისკენ, რომ მაქსიმალურად დავუჭიროთ მხარი ფერმერებს, სოფლის მეურნეობის მიმართულებით მოქმედ საწარმოებს, რაც, საბოლოოდ, ეკონომიკის გაძლიერებასა და ქვეყნის განვითარებას ემსახურება. სახელმწიფო აგრძელებს როგორც ფერმერების მხარდაჭერას, ისე რეგიონული ინფრასტრუქტურის განვითარებას, რათა დასაქმებულებს საქმიანობისთვის შესაბამისი პირობები ჰქონდეთ და დარგის განვითარების პროცესში სრულფასოვნად იყვნენ ჩართული“, – აღნიშნა დავით სონღულაშვილმა.

ქვემო ქართლში მინისტრმა დაათვალიერა მეღვინეობა „მარნაველი“, მეფრინველეობის ფერმა „საბუდარა“, კომბინირებული საკვების მაღალტექნოლოგიური საწარმო „ნუტრიმაქსი“ და სოფელ დამია-გეურარხში მოწყობილი სასათბურე მეურნეობა, სადაც ადგილზე გაეცნო წარმოების პროცესს, განხორციელებულ ინვესტიციებსა და საწარმოების განვითარების გეგმებს. დავით სონღულაშვილმა მარნეულში სურსათის ეროვნული სააგენტოს ახალი რეგიონული ოფისიც გახსნა, რომელიც თანამშრომლებს განახლებულ სამუშაო გარემოსა და მოქალაქეებისთვის გაუმჯობესებულ სერვისებს უზრუნველყოფს. მათივე ცნობით, მინისტრი ასევე შეხვდა ადგილობრივ ფერმერებს, მოისმინა საჭიროებები და გამოწვევები, ისაუბრა აგროსექტორის განვითარების შესაძლებლობებსა და სახელმწიფო მხარდაჭერის პროგრამებზე, რომლებიც ადგილობრივი წარმოების გაძლიერებას, გადამმუშავებელი სექტორის განვითარებასა და ქართული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობის ზრდას უწყობს ხელს.

სამების საკათედრო ტაძრის ეზოს 150 ზეთისხილის ნერგი შეემატა!

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა დავით სონღულაშვილმა თბილისის ყოვლადწმინდა სამების სახელობის საპატრიარქო ტაძრის ტერიტორიაზე ზეთისხილის ბაღის გაშენების ღონისძიებაში მიიღო მონაწილეობა.

საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის ილია II-ის ხსოვნისადმი მიძღვნილი ღონისძიება საქართველოს საპატრიარქოს ფონდის **„გაამწვანე საქართველო“** ინიციატივით გაიმართა.

ღონისძიების ფარგლებში, **დავით სონღულაშვილმა,** გორისა და ატენის ეპარქიის მიტროპოლიტმა მეუფე **ანდრია გვაზავამ,** მინისტრის პირველმა მოადგილემ **ნინო თანდილაშვილმა,** მინისტრის მოადგილემ **გიორგი წკრიალაშვილმა** და ღონისძიების მონაწილე სხვა საერო და სასულიერო პირებმა **თბილისის ყოვლადწმინდა სამების სახელობის საპატრიარქო ტაძრის ეზოში ზეთისხილის 150 ნერგი დარგეს.**

იმას რა სჯობს, როცა 45 ოჯახს ახალი ბინით გააბედნიერებ

თბილისის მთავრობის გუშინდელი სხდომიდან

დღეს შესაძლებლობა გვქონდა, ჩუღურეთის რაიონში 45 ოჯახისთვის გადაგვეცა საცხოვრებელი ფართები ახლად აშენებულ შენობა-ნაგებობებში. მიხარია, როცა ამ ადამიანებს ვეხმარებით.

ჩვენი დაპირება იყო, რომ მივხედავდით ასეთ ოჯახებს, მოვაწესრიგებდით შენობებს და ა.შ. დაპირებებს ეტაპობრივად ვასრულებთ. ყველა ვართ ბედნიერები, როცა ამდენ გახარებულ ადამიანს ვხედავთ. არაფერია იმაზე ძვირფასი, როდესაც შენი გადადგმული ნაბიჯებითა და მიღებული გადაწყვეტილებებით უამრავ ოჯახს აბედნიერებ.

* * *

თბილისის საბავშვო ბაგა-ბაღების მართვის სააგენტო ჩუღურეთის რაიონში, ივერთუბნის დასახლებაში, რეხის ქუჩა N6-ში საბავშვო ბაღს ააშენებს. 5 000 კვადრატულ მეტრ ტერიტორიაზე აშენდება თანამედროვე სტანდარტების ორსართულიანი შენობა. ბაღში განთავსებული იქნება ექვსი საალმზრდელო ჯგუფი, სადაც მომსახურებას მიიღებს 180-მდე აღსაზრდელი.

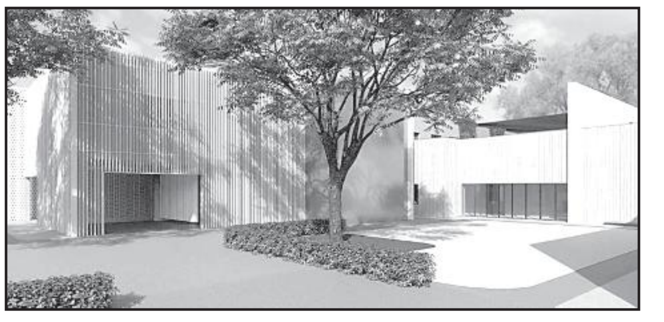

შენობა იქნება ადაპტირებული შშმ პირთათვის, პანდუსებითა და ლიფტებით; მოეწყობა თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი საევაკუაციო კიბეები და დამონტაჟდება უსაფრთხოების სისტემები; ბაღს ექნება სპორტული და მუსიკალური დარბაზები მეთოდური მუშაობისთვის, ასევე, კეთილმოწყობილი და აღჭურვილი ეზო ღია აქტივობებისათვის.

* * *

დიდ დიღომში ერთ-ერთი ყველაზე დატვირთული მარშრუტია N321, რომელიც დიდ დიღომს აკავშირებს მეტროსადგურ „ვარაზიშვილთან“. სწორედ ამ ხაზზე 27 ივნისიდან 12-მეტრიანის ნაცვლად, ექვსი ერთეული 18-მეტრიანი ავტობუსი იმოძრავებს, რაც ბევრად მეტი მგზავრის გადაყვანის შესაძლებლობას მოგვცემს.

გარდა ამისა, N293 მარშრუტს ორი ერთეული ავტობუსი დაემატება, რომელიც დიდი დიღმის II მიკრორაიონისა და I მიკრორაიონის ნაწილის მოსახლეობას ემსახურება. ცვლილების შედეგად, აღნიშნულ მარშრუტზე შემცირდება არსებული ინტერვალი, რაც ორჯერ მეტი მგზავრის გადაყვანის შესაძლებლობას მოგვცემს. ამასთან, მინდელის სახელობის ხიდზე არსებული საავტობუსო ზოლი დაგრძელდება და ე.წ. ბასლეინი თენგიზ შეშელიძის ქუჩის მონაკვეთზეც მოეწყობა.

* * *

დედაქალაქის ისტორიაში პირველად, უცხოელ პარტნიორებთან ერთად, თბილისის სატრანსპორტო მაკრო მოდელი შემუშავდა. ეს არის ქალაქის საგზაო და მობილობის სისტემის ზუსტი ვირტუალური ანალოგი.

სანამ კონკრეტული პროექტი დაიგეგმება, წინასწარ შეგვიძლია დიდ სურათში, მასშტაბურად დავინახოთ, თუ როგორ იმოქმედებს ქალაქის ერთ წერტილში განსახორციელებელი ცვლილება მთლიან სატრანსპორტო ქსელზე. ჩვენ შეგვიძლია ვირტუალურად გამოვცადოთ ნებისმიერი იდეა და მხოლოდ ამის შემდეგ დაიგეგმება შესაბამისი სამუშაოები. მაკრო მოდელირება წინასწარ გვიჩვენებს, რა გავლენას მოახდენს მოძრაობაზე ახალი ავტობუსის ზოლის დახაზვა, ქუჩაზე ცალმხრივი მოძრაობის დაწესება, მიმართულების შეცვლა თუ ახალი საგზაო კავშირის დამატება.

* * *

ოლიმპიური კომიტეტის ინიციატივით, წელს პირველად განხორციელდა მასშტაბური სპორტული პროექტი –– საქართველოს ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალი, რომელშიც თბილისის მერიის მხარდაჭერით, თბილისის გუნდიც მონაწილეობდა.

ასპარეზობა სპორტის 17 სახეობაში გაიმართა და მასში მონაწილეობა მიიღო 1 200-მა სპორტსმენმა მთელი საქართველოს მასშტაბით. მინდა, სიამაყით აღვნიშნო, რომ ფესტივალში, თითქმის ყველა სახეობაში, ძალიან ღირსეულად, აბსოლუტური უპირატესობით წარმოჩინდა დედაქალაქის გუნდი, რომელიც პირველი ეროვნული ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის გამარჯვებული და სპეციალური თასის მფლობელი გახდა.

* * *

თბილისში მასშტაბური სტუდენტური პროექტი – სტუდფესტი მიმდინარეობს, რომელშიც 40-ზე მეტი უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების 20 000-ზე მეტი სტუდენტია ჩართული.

ფესტივალი ტარდება თბილისის მერიის, საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს მხარდაჭერით და საქართველოს სტუდენტური ორგანიზაციების ასოციაციის ორგანიზებით. წელს პირველად, 14 ივნისს განხორციელდება გარბენი, რომელშიც მონაწილეობის მიღება შეეძლება ნებისმიერ მოქალაქეს, მათ შორის, სპორტსმენებს და სხვადასხვა პროფესიის წარმომადგენლებს. გარბენი ვაკის პარკიდან დაიწყება და თავისუფლების მოედანზე დასრულდება. მონაწილეები 10:00 საათიდან შეიკრიბებიან, ხოლო უშუალოდ აქტივობა 11:00 საათზე დაიწყება.

* * *

12 ივნისს, „დინამო არენაზე“ დაგეგმილია ცნობილი ამერიკელი რეპერის კანიე უესტის კონცერტი. მასზე დასწრების მსურველთა შეუფერხებლად გადაადგილების მიზნით, თბილისის მეტრო, ასევე ის ავტობუსები, რომლებიც აღნიშნულ ტერიტორიაზე მოძრაობენ, გახანგრძლივებულად იმუშავებენ და მგზავრებს 13 ივნისის 02:00 საათამდე მოემსახურებიან.

რაც შეეხება საავტომობილო მოძრაობას, 12 ივნისის 07:00 საათიდან გადაადგილება შეიზღუდება სტადიონის მიმდებარე ქუჩებზე. პირველადი შეზღუდვა შეეხება სლავა მეტრეველისა და გიორგი ცაბაძის ქუჩებს, სადაც გადაადგილება „დინამო არენას“ მთავარი შესასვლელების მიმდებარე ტერიტორიის მიმართულებით შეიზღუდება. შეზღუდვის პერიოდში ავტომობილები გადაადგილებას შეძლებენ მიმდებარე ქუჩების გამოყენებით.

* * *

თბილისის მერიისა და ტელეკომპანია „რუსთავი 2“-ის პარტნიორობით, როდესაც დაიწყება მსოფლიოს საფეხბურთო ჩემპიონატის მეოთხედფინალები, დედაქალაქის მერია უზრუნველყოფს ყველა მატჩის ჩვენებას.

ტრანსლირება რესპუბლიკის მოედანზე განთავსებულ დიდ ეკრანზე გაიმართება. ფეხბურთს როგორც მსოფლიოში, ისე საქართველოში, ძალიან ბევრი გულშემატკივარი ჰყავს. შესაბამისად, საკმაოდ კარგი ინიციატივაა. მინდა, მადლობა ვუთხრა ტელეკომპანია „რუსთავი 2“-ს ამ შემოთავაზებისთვის. მოხარული ვარ, რომ მსოფლიო საფეხბურთო ზეიმი დედაქალაქის მცხოვრებლებს გააერთიანებს რესპუბლიკის მოედანზე.

10 ივნისი, 2026.

ქართველი მიქელანჯელოს უკვდავება

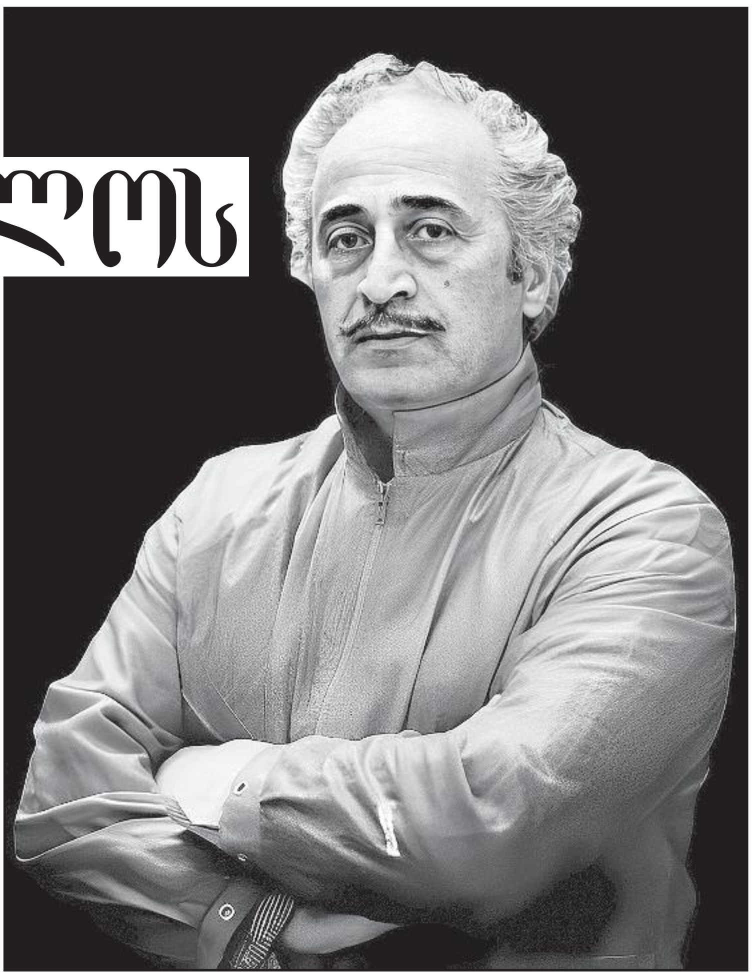

10 ივნისს საქართველოს სახალხო მხატვარს, რუსთაველის პრემიის ლაურეატს მერაბ ბერძენიშვილს 97 წელი შეუსრულდებოდა.

მუზა, 1971 წელი

გიორგი სააკაძე, 1988 წელი

ბატონი მერაბი იყო მეოცე საუკუნის საქართველოს ერთ-ერთი გამორჩეული პიროვნება, დიდი მოქანდაკე და უბადლო მამულიშვილი.

მისი შექმნილი ძეგლები, ბიუსტები, სკულპტურული კომპოზიციები, მონუმენტური ქანდაკებები დადგმულია როგორც ჩვენს ქვეყანაში ასევე მის ფარგლებს გარეთ.

შემოქმედებით მუშაობასთან ერთად ბატონი მერაბი ეწეოდა პედაგოგიურ მოღვაწეობას თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიაში, მან აღზარდა არაერთი თაობა ქართველი მხატვრებისა, რომლებმაც სახელი გაუთქვეს ჩვენს ქვეყანას.

სახვითი ხელოვნების განვითარებაში შეტანილი წვლილისათვის ბატონ მერაბს მინიჭებული ჰქონდა საქართველოს და საბჭოთა კავშირის სახალხო მხატვრის საპატიო წოდებები.

იგი იყო საქართველოს და რუსეთის სამხატვრო აკადემიების წევრ-კორესპონდენტი.

სიცოცხლის ბოლომდე იყო საქართველოს კულტურის ფონდის თავმჯდომარე.

1983 წელს მიენიჭა თბილისის საპატიო მოქალაქის წოდება.

წავიდა ჩვენგან ერის სიამაყე, ქართველ მიქელანჯელოდ წოდებული ბრწყინვალე შემოქმედი და დაგვიტოვა მოგონება, უდიდესი მემკვიდრეობა, რომელიც საამაყო მაგალითად დარჩება საქართველოს მომავალ თაობებს.

საქართველოს კულტურის ფონდის თავმჯდომარე,
აკადემიკოსი
თამაზ შილაკაძე

კიდევაც დაიზრდებიან, 1975 წელი

ჯარისკაცის მამა, 1978 წელი

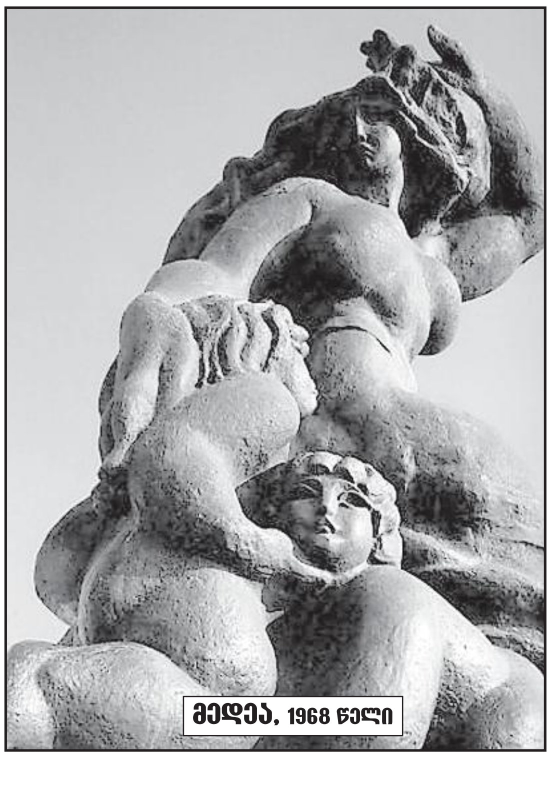

მედეა, 1968 წელი

დავით გურამიშვილი, 1965 წელი

სუფთა სინდისით, გმირული პირდაპირობით დაწერილი წიგნი

დიდებული დრო იდგა, მართლაც ღვთაებრივი: ერთიანი ერი, ღვთისმორწმუნე ბერი, დამოუკიდებლობა, სამფეროვანი დროშის ფრიალი, კეთილად მომღიმარი სახეები, მაგრამ გული ცუდს მიგრძნობდა. მართლაც მალე აირია მონასტერი: გაუტანლობამ იჩინა თავი – პუტჩი და „მხედრიონის“ პარპაში, ქვეყნის გაჩანაგება, ეროვნული ხელისუფლების დამხობა...

ამ საშინელ ვითარებაში **ელიზბარ ჯაველიძე** პოლიტიკურ ბატალიებში ჩაბმული აღმოჩნდა – პრეზიდენტსა და ჭეშმარიტად ეროვნულ ხელისუფლებას თავგამოდებით იცავდა. მისი ღრმა სამეცნიერო მოღვაწეობა დროებით შეცვალა პოლიტიკურმა პუბლიცისტიკამ. მე კი ისევ ისე ვაგრძელებდი ჩემს წყნარ სამეცნიერო-პედაგოგიურ მუშაობას. პოლიტიკურ ბატალიებში არ ჩავბმულვარ, მხოლოდ ეგ იყო, რომ ჩემი გამოხმაურება – **„როცა პრეზიდენტის წიგნზე წერ□** – არაერთ ზვიადისტურ ორგანოში დაიბეჭდა.

და აი, ახლა, 2026 წელს, გამოვიდა რამდენიმე ხნით სამშობლოდან უცხოეთში გადახვეწილი და ღირსეულად შინ დაბრუნებული სწავლულის წიგნი. მას ასე ჰქვია: **„მამულო საყვარელო, შენ როსღა აყვავდები?□**კრებული შეუდგენია ქ-6 **ქეთევან ტომარაძეს.** ერთტომეულში ძირითადი მაინც პოლიტიკური პუბლიცისტიკაა და ჩვენც ამ მასალის მიმოხილვას შემოგთავაზებთ. ჯერ მარტო სათაურებიც კი სულს შეუშფოთებს ადამიანს: **„უკუნეთი, ანუ კაენური სულის აღზევება□ „ღია წერილი ამხანაგ ედუარდ შევარდნაძეს□ „შევარდნაძის ხელის ბიჭთა „ბუუტური□ „მახვილითვე დაიღუპება?□„გადავარჩინოთ ქართული ცნობიერება□ „შევარდნაძე საქართველოს „აშენებს□ ანუ „ანგრევს□ „რას დადუმებულხართ, „თქვე ერისშვილებო□ „ძრწოდეთ, ბეიბი-ვარდოსნებო!□„საბრალდებო დასკვნა მიხოსათვის□და სხვა.**

მარტო ამ სათაურებიდანაც ჩანს, რომ მწერალი-პატრიოტი იქაა, სადაც მისი მამულია, სადაც თავისი გულით მართალი, სულით წმინდა გულისგული ქართველობა ეგულება. ის ოპტიმისტია და სწამს, რომ ასეთი ქართველობაც არსებობს...

გმირი ყველა ვერ იქნება. გმირები ცოტანი არიან. სწორედ ამ კოჰორტაში აღმოჩნდა ელიზბარ ჯაველიძე. განა გმირობა არ არის დამარცხებული პრეზიდენტის სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე დაცვა? კიდევ უფრო დიდი გმირობაა მისი მწერლური სიმამაცე. გმირიც ვერ გაბედავს, უწინარეს ყოვლისა, საკუთარ თავს ვერ გაუბედავს იმის გამხელას, რასაც თეთრზე შავით გვიწერს „დაუნდობელი□პუბლიცისტი: ყველაზე ბრალეულნი ქვეყნის წახდენაში ჩვენი ინტელექტუალური სამყაროს ის წარმომადგენლები არიან, რომლებმაც იდეოლოგიურად მოამზადეს ქვეყნისა და პრეზიდენტის მკვლელობა; გარეგნულად ისინი უცოდველად გამოიყურებიან, ხელები სისხლში არ აქვთ გასვრილი, მაგრამ არ შევცდები, თუ ვიტყვი: ქართველთა სისხლი რომ დაიღვარა, მათი გონიდან და სულიდან არის გადმონთხეული (32).

მეგობარო მკითხველო, ეს ბალღამი გულში მეც მიდუღდა, ოღონდ არ მეყო გამბედაობა, საჯაროდ გამემხილა. ელიზბარ ჯაველიძე ამ მხრივ მე კი არა მგავს, არამედ იმ ელიზბარს, გრიგოლ ორბელიანმა ხოტბა რომ შეასხა: „შალვა, ბიძინა, ელიზბარ – მტარვლისგან დაჩაგრულებიო!□

ამ წიგნში იმდენი მწარე სიმართლეა ნათქვამი, ყველას ვერ ჩამოვთვლით, ოღონდ ზოგის გახსენება აუცილებელია: **„ჩავატაროთ რეფერენდუმი: მხარს უჭერთ თუ არა დეკემბრის შეიარაღებულ ამბოხს? – ღრმად ვარ დარწმუნებული, ამ კითხვას საქართველოს მოსახლეობის ორი პროცენტიც არ გასცემს დადებით პასუხს!□**(35).

მე და ათასობით ჩემნაირს რამდენჯერმე გვიფიქრია იმაზე, რაზეც ასე გულდამწვარი გვემეტყველება ავტორი: მთელ საზოგადოებას, მათ შორის ოპოზიციასაც ყოველი ღონე უნდა ეხმარა, შეენარჩუნებინა ხალხის უტყუარი ნებით (98%) არჩეული პრეზიდენტი და ხელისუფლება. ესენი კი ყოველ ნაბიჯზე ხაფანგს უგებდნენ მთავრობას და შურისგან აკანკალებულნი მხოლოდ იმაზე ფიქრობდნენ, როგორ გამოეჭირათ შეცდომებშიო (37).

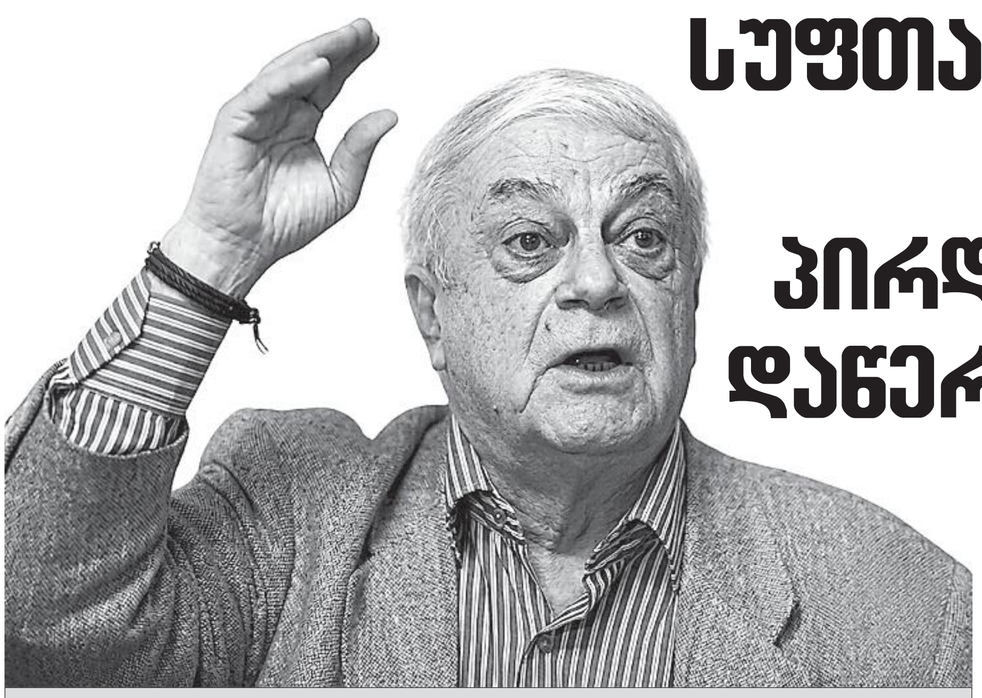

გამოვიდა თუ არა იმხანად უკვე სახელმოხვეჭილი რუსთველოლოგის და აწ უკვე პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას წიგნი რუსთველის სახისმეტყველებაზე, ამ მოვლენას ყოველთ უადრეს გამოეხმაურა ორი მწერალი: პროფესორები ელიზბარ ჯაველიძე და მურმან თავდიშვილი. ორივე გამოხმაურება იყო ვრცელი – ორორი საგაზეთო გვერდი; ჯერ დაისტამბა ე. ჯაველიძის სტატია და 15-16 დღის მიდევნებით – მ. თავდიშვილის წერილი; ორივე იმით ჰგავდა ერთმანეთს, რომ სიღრმისეულად მიმოიხილავდა პრეზიდენტის რუსთველოლოგიურ მოსაზრებებს. განსხვავება კი გახლდათ ერთი: მ. თავდიშვილის მასალა მთავრდებოდა საგულისხმო მოთხოვნით:

ზვიად გამსახურდიას მონოგრაფიულ გამოკვლევას რუსთველის სახეობრივ სისტემაზე ერთბაშად რამდენიმე სადოქტორო დისერტაციის წონა აქვს ... სამეცნიერო საბჭომ ავტორს, რომელიც ქართულ ფილოლოგიაში შეტანილი წვლილისათვის უკვე დიდი ხანია, იმსახურებს ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხს, დაუცველად უნდა მიანიჭოს ეს საპატიო წოდება-მეთქი (იხ. გაზეთი „ლიტერატურა და სხვა“, 1991, აგვისტო). და ამ მოწოდებას უკვალოდ არ ჩაუვლია – ხუთი თვის შემდეგ ზ. გამსახურდიას „ჰონორის კაუზას“ წესით მართლაც მიანიჭეს დოქტორის ხარისხი.

უცნაურზე უცნაური ქვეყანაა საქართველო. საქართველოს ერთი წარმომადგენელი რომ ასე მსჯელობს მოღალატეებზე: ყველასათვის ცხადია, რომ არც გ. ჭანტურიასთან და არც ი. წერეთელთან საერთო ენის გამონახვა არ შეიძლებოდა. დღიდან პრეზიდენტის არჩევისა, მათ ერთი მიზანი ამოძრავებდათ – როგორმე დაემხოთ იგი (47), მეორე ჭანტურიას დედაქალაქის ცენტრში კრძალავს და მისი სახელობის ქუჩას გვჩრის თვალებში. არადა, რამდენიმე გულწრფელი მოქალაქისაგან გამიგონია: რა უნდა ჭანტურიას ძეგლს თბილისში?! რა უნდა ჭანტურიას საფლავს წმინდა ტაძრის ეზოში?! განა უნდა არსებობდეს ჭანტურიას ქუჩა საერთოდ სადმეო?!

შეუძლებელია პოლიტიკურ დინებებში ღრმად ჩახედულ მეცნიერს არ შეემჩნია ის, რაც არც ისე ძნელი დასანახავია: „პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას ეროვნული ხელისუფლება, რომელიც ჭეშმარიტად იღვწოდა საქართველოს დამოუკიდებლობისა და თავისუფლებისათვის, „ახალი მსოფლიოს□არქიტექტორთა გეგმებს სრულიად ეწინააღმდეგებოდა. ამიტომაც ბუშებმა თუ ნაბუშრებმა იგი გამოაცხადეს პოლიტიკოსად, ვინც დინების წინააღმდეგ მიცურავდა. საქართველოს დამოუკიდებლობა გულზე მახვილივით ესობოდა „მეგობარ□რუსეთსაც. ასე რომ, დამოუკიდებლობის გზაზე შემდგარ საქართველოს აშკარად თუ მალულად შეუტიეს რუსეთმაც და „დემოკრატიულმა□დასავლეთმაც□(95).

წიგნში ბევრი მსჯელობა მთავრდება ავტორის განმაზოგადებელი დასკვნით. მათ შორის ბევრი თითქმის აფორიზმის დონეზეც კი ადის. როცა პოლიტიკურ-იდეოლოგიურ თავისუფლებაზე მსჯელობს, მოაზროვნე დაასკვნის:

„მაგრამ სულით თავისუფალი ადამიანი არ შეიძლება იყოს თავისუფალი ზნეობრიობისაგან. პირიქით, სწორედ ზნეობრიობა, სიწმინდე, კეთილშობილება და რწმენა ამაღლებს მის სულს ჭეშმარიტ თავისუფლებამდე. ამიტომაც დღევანდელი „თავისუფალი ადამიანის□თავისუფლება – ეს არის აღვირახსნილობა, ნადირთა და ცხოველთა თავაშვებულობა, რომელსაც ჭეშმარიტი თავისუფლების ცნებასთან არავითარი კავშირი არ გააჩნია□..

ეს სიბრძნე, რასაკვირველია, გონიერ და სამართლიან ადამიანს აფიქრებინებს: სწორედ ასეთმა გარყვნილმა, მცდარად გაგებულმა თავისუფლებამ მიიყვანა ბევრი ქართველი კანონიერი ხელისუფლების იარაღის ძალით დამხობის აზრამდე და სწორედ ამ მოლიპულ გზაზე იდგნენ გ. ჭანტურია, ი. წერეთელი და მრავალი სხვა.

მოაზროვნეს, რა თქმა უნდა, ყურადღებიდან ვერ გამოეპარებოდა მ.სააკაშვილისა და მისი ამფსონების პოლიტიკური „ანცობანი□„მათ ხომ მწერლებს წაართვეს დ. სარაჯიშვილის ანდერძით ნაბოძები სასახლე; ჟურნალისტები ქუჩაში გამოყარეს და ძალადობით დაატოვებინეს გამომცემლობა „სამშობლოს“ შენობა, სადაც თითქმის ნახევარი საუკუნეა, კალმოსანთა მთელი კორპუსი იყო თავმოყრილი; კომპოზიტორებს წაჰგვარეს მათი სახსრებით აშენებული დასასვენებელი სახლი, მხატვრებს გამოაცალეს საგამოფენო დარბაზები, მკითხველს – ბიბლიოთეკები, უნივერსიტეტს – კორპუსები, მეცნიერებათა აკადემიას – შენობები□(210).

ამდენმა დევნამ, უსამართლობამ, მამულისა და საკუთარი ბედით უკმაყოფილებამ მკვლევარს ვერც გული გაუფუჭა, ვერც სული გაუბინძურა, ვერც მადლიერების განცდა დაუჩლუნგა. ამიტომ დიდად მესიამოვნა, როცა ჩვენი დროის უდიდეს ქველმოქმედსა და მეცენატ ბიძინა ივანიშვილზე მისი ასეთი შეფასება შევნიშნე კრებულში:

„უტყუარი რწმენით შემიძლია განვაცხადო: ჩვენი მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის განმავლობაში არ მეგულება მეორე ადამიანი, რომელიც ასე უშურველად გასცემდა და ისე იქმოდა მარჯვენა ხელით სიკეთეს, რომ მისმა მარცხენამ არა უწყოდა რა□(301).

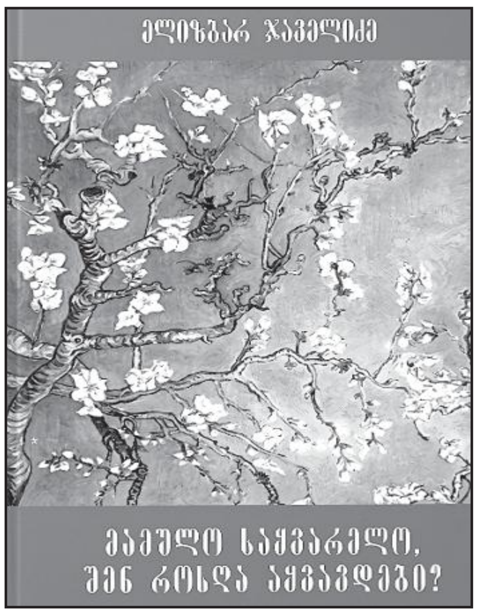

სავსებით ვეთანხმები, რამეთუ მწამს: დავით აღმაშენებელს არ აღუშენებია ქვეყანაში იმდენი, რამდენიც ბიძინა ივანიშვილმა აღაშენა!

ავტორის პოლიტიკური პუბლიცისტიკის ყველა მიღწევას ვერ აღვრიცხავ. ამიტომაც ვჩქარობ დასკვნის გამოტანას:

ამ სტატიებს წერს გონიერი ადამიანი, რომელსაც ამშვენებს სუფთა სინდისი, მამულიშვილური სულისკვეთება, გურული კაცისათვის დამახასიათებელი გულწრფელობა და გმირული პირდაპირობა. ყოველივე ეს კი იწვევს მისი აზრების მიმართ ცხოველ ინტერესს.

* * *

სამეცნიერო წერილებიდან ერთობ ორიგინალურია გ. ლეონიძის „ყივჩაღის პაემანის□ანალიზი. ამ ლექსს ბევრი შეხებია, მის შესახებ მრავალი საინტერესო აზრია გამოთქმული, ოღონდ ჩვენს ავტორს გამოუნახავს სრულიად ახალი კუთხე – შედევრი განხილულია ფონეტიკური თვალთახედვით და ბევრი უტყუარი, თანაც საგულისხმო დასკვნაა გამოტანილი.

საზოგადოდ ე. ჯაველიძე კარგად ერკვევა მხატვრული ნაწარმოების პოეტიკურ და ფონეტიკურ საკითხებში. ამიტომაც დაგულისყურებული მკითხველი ბევრ რასმე ახალსა და საინტერესოს აღმოაჩენს მის მსჯელობებში გალაკტიონის შედევრზე (399); ასევე ქართული სამეცნიერო და კრიტიკული აზრის დონეს ამაღლებს მისი პოლემიკური სჯანი (416), სადაც ყურადღება მახვილდება ქართული პროზის არაერთ საკითხზე.

ამ მართალი წიგნის შესახებ რისი თქმაც მენადა, იმის ნაათალიც ძლივსა ვთქვი, ოღონდ გულს შემდეგით ვიმშვიდებ: ვფურცლავ მას და ვხედავ, არშიებზე წითელი მელნით არაერთი ჯვარი დამისვამს. ისინი მე ღვთაებრივი მტრედების ნაფეხურებს მაგონებენ და მეგობარი მწერლის გამარჯვებებზე მიმანიშნებენ.

მურმან თავდიშვილი

კარგად გვესმის დებატების მიზანი?

ადამიანი უცნაური არსებაა და იგი სადაც არ უნდა იყოს, რომელ რასას თუ ერს არ უნდა წარმოადგენდეს, ამ თავისებურებასა თუ უცნაურობას ყოველთვის და ყველგან წარმოაჩენს, მაგრამ არავის გაუკვირდება, თუ ახლა მე ქართველების უცნაურობასა და მათ ამოუცნობ ხასიათზე გავამახვილებ ყურადღებას. უბრალო ყურადღება კი არა და მთელი ნაწარმოებები უძღვნეს ამ თემას დიდმა მწერლებმაც (მათ შორის გურამ დოჩანაშვილმა), ეცადნენ ამოცნობას ქართული ხასიათისას და სამწუხაროდ, სრულყოფილად ის პასუხი ვერ მიიღეს ამ საკითხს რომ ამოწურავდა. შორს რომ არ წავიდეთ, დღევანდელი ხალხი ამ თემის საუკეთესო მაგალითია.

ძალიან ძნელია, ჩაწვდე ხალხს და შეაფასო მისი ზოგადი ხასიათი, მაგრამ ამ ჩვენმა ამჟამინდელმა პოლიტიკოსებმა შეუძლებელი შეგვაძლებინეს და ნათლად დაგვანახეს თუ რაოდენ წინააღმდეგობრივი ხასიათის ვართ ქართველები. აგერ უკვე, სადაც არის, თხუთმეტი წელი შესრულდება, რაც მთავრობაში „ოცნების“ პარტია მოვიდა და იმ დღიდანვე, კი არა, იმ წუთიდანვე, ყოფილმა მთავრობის წევრებმა, ამ ჯერზე ოპოზიციონერებმა, სახელმწიფოსთვის სასარგებლო საქმის კეთების ნაცვლად, დაიწყეს სრულიად უსაფუძვლო და უნაირო კინკლაობა, რომელშიდაც აშკარად გამომჟღავნდა ზიზღი, შური და სიძულვილი ახლად არჩეული მთავრობისადმი. იმ დღიდან მოყოლებული, ამ „ქალაქულმა“ პოლიტიკოსებმა, ამომრჩევლების წინაშე პასუხისმგებლობა და სახელმწიფოს მსახურება სრულიად დაივიწყეს, მოიპოვეს და მიისაკუთრეს ტელევიზიის არხები, საიდანაც ლანძღვა-გინებით დადგმული შოუებით წამლავენ ხალხს.

ხალხის ბუნება კი მოწყვლადია, ვინ ერთობა ამ შოუებით და ვისთვის კიდევ გულისხეთქვა და ნერვების მოშლაა. აი, ასეთ დაძაბულობაში ვცხოვრობთ რა ხანია. დაძაბულობა იქით იყოს და, რთულია აღწერო ყოველივე ის, რასაც ისინი აკეთებენ. მარტო ის, რომ ევროპის და ამერიკის ნებისმიერ სახელმწიფოში, გზავნიან თავიანთ წარმომადგენლებს და აწვდიან მათ საქართველოს და მისი მთავრობის განსაქიქებელ ტყუილ-მართალ ცნობებს... თავად განსაჯეთ ძვირფასო მკითხველო, რა ჰქვია ამას, – განა ეს ღალატი არ არის!

და მიუხედავად ყოველივე ამისა, ქართველი ხალხი, ნამდვილი მოქალაქეები მომხრენი არიან ურთიერთობების ნორმალურად დალაგების. მთავრობამ როგორმე უნდა შეძლოს და შემოირიგოს ოპოზიცია. ვფიქრობთ, მთავრობაც ამის მომხრეა, ასეთი სურვილის ერთ-ერთი საქმიანი სახეა მთავრობის მიერ შემოთავაზებული დებატები. დიახ, დებატები ოპოზიციასა და მთავრობის წარმომადგენლებს შორის, რაც ჩვენ, ხალხს ასე წარმოგვედგინა: დასხდებოდნენ მხარეები, დაიწყებდნენ დაშვებული შეცდომების აღმოფხვრის საშუალებების ძიებასთან ერთად, სახელმწიფოს წინსვლის გზებზე, ეკონომიკის გაძლიერებაზე, სიღარიბის აღმოფხვრაზე, ქვეყნის საზღვრების მოწესრიგებასა და უამრავ იმ საკითხზე საქმიან საუბარს, რაც აწუხებს ქვეყანას. და შედეგად რა მივიღეთ? არ ვიცით მომავალში გადაიზრდება თუ არა საქმიან მსჯელობებში მათი დებატები, მაგრამ დღემდე, რაც მივიღეთ, მივიღეთ ის, რომ ამ დებატებით ისინი ანუ ოპოზიცია და პოზიცია უფრო შორდებიან ერთმანეთს...

ნაციონალური მოძრაობისა და მათი განშტოებების წარმომადგენლები კვლავ ჩასაფრებული პოზიციით ცდილობენ, მოიპოვონ უპირატესობა და როგორც მოპაექრეს ასევე ხალხს დაუმტკიცონ როგორი ცუდია „ქართული ოცნება“ და მთავრობა. დაახლოებით ასეთივე ჟანრით მოქმედებს მთავრობის მოდებატეები. თითოეულ მათგანს, იქეთა თუ აქეთა მხარეს, ჰგონია, რომ ის არის მართალი და საუკეთესო, ის არის სწორედ ის პარტია ვისაც შეუძლია საქართველოს და ქართველი ხალხის კეთილდღეობის მოპოვება. ნეტა თუ იციან, რას უნდა ემსახურებოდეს მათი დებატები, რისთვის და რატომ ხარჯავენ დროს, ნუთუ არ უნდა ჰქონდეთ გაცნობიერებული ამ შეხვედრების მიზანი?

სად ჩანს აქ ერთობლიობისა და ქვეყნის ერთად მსახურების სურვილი? სამწუხაროა, რომ ამ დებატებში ისინი სამშობლოს ნაცვლად მხოლოდ ერთმანეთს ხედავენ და კვლავ ერთმანეთის ნიშნის მოგებით და სიძულვილით საუბრობენ! ოპოზიციას რატომღაც ჰგონია, თუ ის მოვა სათავეში, ქვეყანას უცებ გაამდიდრებს და ხალხს სიკეთეს მოუტანს, არადა ჩვენ ხომ ვნახეთ და მწარედ ვიწვნიეთ მათ მიერ ჩადენილი „საქმენი საგმირონი“, რომ არ ვიცნობდეთ, რაღაც იმედი გვექნებოდა მაინც.

ჩვენმა დღევანდელმა მთავრობამაც კარგად გააცნო ქართველ ხალხს საკუთარი თავი და დასაწუნი თუ არა, საამაყო დიდი არაფერი აქვს, თუმცა, მათი ნაციონალებთან შედარება უსამართლობა და სირცხვილიც იქნებოდა.

მაგრამ, ძვირფასო მკითხველო, დემოკრატია სხვა რა არის თუ არა ხალხის, ამომრჩევლების მიერ არჩეული და მოწონებული მთავრობის აღიარება და დაცვა მომავალ არჩევნებამდე. ჩვენ, მოქალაქენი მთავრობის ქებით კი არ ვიწონებთ თავს, გვინდა სიმართლე და სამართლიანობა, კანონი და კანონმორჩილება, ოპოზიციისა და მთავრობის ურთიერთობა, ერთმანეთის გვერდში დგომით სამშობლოს გაძლიერება, ევროპის იმ პატარა სახელმწიფოების (ფინეთი, შვეიცარია და სხვა) მოდელზე მუშაობა, რომლებმაც თავი გამოიჩინეს და სრულიად მოკლე დროში თავისი ეკონომიკით, განათლების სისტემით და სხვა მიმართულებებით ძლიერი, ნამდვილი ევროპული, მისაბაძი სახელმწიფოები გახდნენ.

არ გვაქვს ახლა იმის დრო და არც უფლება, ასე დაუმთავრებლად ვაკრიტიკოთ ევროპა, სჯობს მათი მმართველობის სისტემას კარგად გავეცნოთ და კარგი რაც არის, ჩვენს ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სოციალურ წყობას მოვარგოთ. ადამიანის ულებების დაცვა, ყოფა და ცხოვრება იქ უკეთესი რომ არ იყოს, ქართველი ხალხის საკმაოდ დიდი რაოდენობა იქით არ გაგვექცეოდა. იმ გზაზე, რომელზედაც ქართველ ხალხს უნდა შედგომა, დიდი ჭკუის, ნიჭიერების, განათლებისა და უნარის გარდა, შრომაა საჭირო. მხოლოდ ერთად დგომით და ერთად შრომით მოვიპოვებთ სასურველ შედეგს და არა ისეთი დიფერენცირებით, როგორიც დღეს ჩვენი საზოგადოებაა.

განა შეიძლება სამართლიანობაზე, დემოკრატიაზე, თანასწორობაზე და ერთობაზე ვისაუბროთ, როდესაც ქვეყანაში ჩინოვნიკებს ათჯერ მეტი ხელფასი აქვთ, ვიდრე პენსიონერს, ექიმსა თუ პედაგოგს. ნუთუ, ასეა ევროპაშიც?!

...და მხოლოდ იმის თქმა მინდოდა, რომ უნდა კარგად გვესმოდეს დებატების არსი და მიზანი. ასე არ არის?!

გულნარა სტურუა

სომხეთი: კრახის ატმოსფერო!..

„კრახის ატმოსფერო: სომხეთში გამართული საპარლამენტო არჩევნების შედეგებს ქვეყანა პროტესტებისკენ მიჰყავს“ – ასეთი სათაურით არის გამოქვეყნებული რუსეთის გაზეთ **„იზვესტიაში“ (Известия)** სტატია, რომლის ავტორია დანილ სეჩკინი, ჟურნალისტი და პოლიტიკური მიმომხილველი.

გთავაზობთ პუბლიკაციას შემოკლებით:

არჩევნებიდან მეორე დღეს, ერევანში, რესპუბლიკის მოედანზე უჩვეულოდ ბევრი პოლიციელი მორიგეობდა. მოედნის ირგვლივ მდებარე სამთავრობო კვარტალში, როგორც მინიმუმი, ხუთი საპოლიციო მიკროავტობუსი მაინც იდგა. ძალოვანთა ასეთი ხალხმრავლობა აქ წინა დღეებში არ შეინიშნებოდა. ზოგადად, არჩევნების დღემ მეტ-ნაკლებად მშვიდად ჩაიარა, ამომრჩეველთა რეკორდული მონაწილეობით (59%) და მნიშვნელოვანი დარღვევებით. ცესკოს წინასწარი მონაცემებით, მმართველმა პარტიამ „სამოქალაქო თანხმობამ“ ყველაზე მეტი ხმები დააგროვა – 49,8%, ოპოზიციურმა ბლოკმა „ძლიერმა სომხეთმა“ 23,28%, ხოლო ბლოკმა „სომხეთმა“ – 9,93%.

საპროტესტო მიტინგების პერსპექტივა

ოპოზიციამ წინასაარჩევნო კამპანიას „სამარცხვინო“ უწოდა. მართლაცდა, არჩევნების წინა ხანებში ხელისუფლება მკაცრად დევნიდა პოლიტიკურ მოწინააღმდეგეებს, დაკავებისა და დაპატიმრებების ჩათვლით.

მთავრობა არ ერიდებოდა სომხეთის სამოციქულო ეკლესიის წარმომადგენელთა რეპრესიებსაც.

„ოპოზიციის მიმართ უხეშმა ანგარიშსწორებამ არჩევნებზე თავისი ნეგატიური გავლენა მოახდინა“, – ამბობს „იზვესტიასთან“ საუბარში პოლიტიკოსი **ვიქტორ მნაცაკანიანი**, – **„არ არის გამორიცხული, რომ საზოგადოებაში პოლარიზაციის გაღრმავებამ სომხეთი საპროტესტო აქციებამდე მიიყვანოს“.**

„მიტინგები შეიძლება უახლოეს დღეებშიც დაიწყოს. ყველაფერი დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად კონსოლიდირებულად იმოქმედებს სომხეთის ოპოზიცია“, – თვლის სერგეი მარგულისი, რუსი პოლიტოლოგი, – **„მსხვილ ქალაქებში ანტისამთავრობო გამოსვლებს, ალბათ, მასშტაბური ხასიათი ექნება. ამასთან, სომხურმა ოპოზიციამ უნდა გაითვალისწინოს, რომ ადმინისტრაციული და ძალოვანი რესურსი ხელისუფლების – ნიკოლ ფაშინიანის მხარეზეა“.**

მოსკოვის ლინგვისტიკის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პოლიტოლოგის **დიმიტრი სიდოროვის** აზრით, სომხეთში საპროტესტო მიტინგების გამართვის პერსპექტივა ბევრად იქნება დამოკიდებული პოლიტიკური ლიდერების პერმანენტულ აქტიურობაზე: **„მოლდოვაშიც ოპოზიცია არჩევნების შედეგებს არ დაეთანხმა, დაიწყო მასობრივი მანიფესტაციები, მაგრამ საზოგადოებაში საპროტესტო პოტენციალი თანდათან ამოიწურა და ოპოზიცია შექმნილ „სტატუს-ქვოს“** შეურიგდა. ვფიქრობ, რომ სომხეთშიც მსგავსი მასობრივი პროტესტების დაწყება სრულიად შესაძლებელია. საკითხავი ისაა, თუ რამდენად შეუძლიათ პროტესტებს გავლენის მოხდენა ქვეყანაში არსებულ სიტუაციაზე.

ევროპელი დამკვირვებლების შეფასება

სომხეთის საპარლამენტო არჩევნებს ეუთოს 42 ქვეყნის 457 ოფიციალური დამკვირვებელი ესწრებოდა. ერევანში უამრავი დასავლელი ჟურნალისტი იყო თავმოყრილი.

ზოგიერთები ღიად გამოხატავდნენ აღტაცებას ნიკოლ ფაშინიანის პარტიის გამარჯვების გამო. მათ აპარატურაზე უკრაინის დროშის ეტიკეტები ჰქონდათ მიწებებული.

8 ივნისს ეუთოს მისიამ ერევანში პრესკონფერენცია გამართა, რომლის დროსაც გაკეთებულ ოფიციალური განცხადებებს საკმაოდ კრიტიკული ხასიათი ჰქონდა: **„საარჩევნო კამპანია მწვავედ და კონფრონტაციულად ჩატარდა. ხელისუფლება და ოპოზიცია ერთმანეთს მოურიდებლად ლანძღავდა. ხშირად ხდებოდა ოპოზიციონერების დაპატიმრებები. არ იყო შექმნილი თანაბარი საარჩევნო შესაძლებლობები. ხელისუფლება ფართოდ იყენებდა ადმინისტრაციულ რესურსს“** – ხაზი გაუსვა **ფარახ ქარიმმა**, ეუთოს დამკვირვებელთა მისიის ხელმძღვანელმა, თუმცა მან შედეგები ზოგადად მაინც პოზიტიურად შეაფასა.

პრესკონფერენციაზე, რა თქმა უნდა, მოსკოვიც ახსენეს: ევროპარლამენტის დელეგაციის ხელმძღვანელმა **ნატალი ლაზომ** რუსეთი ანტისომხური სავაჭრო ზომების მიღებაში დაადანაშაულა – იგულისხმება „როსსელხოზნადზორის“ მიერ მიღებული აკრძალვები სომხური პროდუქციის მიმართ. საერთოდ, დასავლელი დამკვირვებლები რუს ჟურნალისტებთან შეხვედრას გაურბოდნენ.

რუსეთი – სომხეთს: ან ევროკავშირი, ან ევრაზკავშირი...

ნიკოლ ფაშინიანის მორიგი გამარჯვება, როგორც ჩანს, ევროკავშირთან სომხეთის დაახლოებისა და მოსკოვისაგან დაშორების პროცესის გაგრძელებას მოასწავებს.

რუსეთმა სომხეთი უკვე გააფრთხილა, რომ ევროკავშირში ინტეგრაცია შეუთავსებელია ევრაზიული ეკონომიკური კავშირის წევრობასთან და რომ ერევანს არჩევანის გაკეთება მოუწევს, ანუ უნდა გამოემშვიდობოს იაფ რუსულ გაზს, უბაჟო ვაჭრობას და საერთოდ, ბევრ შეღავათს. სომხეთისათვის სიტუაციის ამგვარი განვითარება კოლოსალურ რისკს შეიცავს – იმის გათვალისწინებით, რომ რუსეთი სომხეთის მთავარ ეკონომიკურ და ენერგეტიკულ პარტნიორს წარმოადგენს.

„ფაშინიანის გამარჯვება არის ირაციონალიზმის, „პორაჟენცობის“ (დამარცხებისადმი შეგუების) და საზოგადოების ყველაზე მდაბალი მოვლენების გამარჯვება. სომხეთს წინ არამარტო მორიგი დამცირება და კრახი ელოდება, არამედ უფრო უარესიც. მისი ბედი და არსებობა დიდი კითხვის ნიშნის ქვეშ დგას. რუსეთმა სომხეთი მეგობრულად, მაგრამ იმავდროულად პრინციპულად გააფრთხილა – ღიად და მოურიდებლად. ასე რომ, მოსკოვს ერევნის წინაშე სინდისი სუფთა აქვს“ – ამბობს „იზვესტიასთან“ საუბარში **გიორგი ასატრიანი,** მოსკოვის ეკონომიკის უმაღლესი სკოლის კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი.

თუმცა, კაცმა რომ თქვას, ერევანში ასეთ პერსპექტივაზე ჯერ არ ლაპარაკობენ. ახლა ნიკოლ ფაშინიანი უფრო მეტად დამარცხებული ოპონენტების – **„ძმის სამთავიანი პარტიის“ (რობერტ ქოჩარიანი, სამველ კარაპეტიანი, გაგიკ ცარუკიანი)** – გასრესაზე ფიქრობს, ვიდრე რუსეთთან ურთიერთობის მომავალზე. მისი განცხადებით, ციხეში არიან ჩასაყრელები იმ ოპოზიციური პარტიების ლიდერებიც, რომლებიც პარლამენტში მოხვდნენ.

მოამზადა
სიმონ კილაძემ.

მე სიტყვასა ერთსა გკადრებ...

არისტოტელეს აზრით, ადამიანი არის პოლიტიკური ცხოველი, რომელიც ესწრაფვის თანამოაზრეთა ჯგუფში გაწევრებას, დამკვიდრებას, საკუთარი ინტერესების დაცვას.

რაც არ უნდა უჩვეულოდ მოეჩვენოს ვინმეს, მრავალსაუკუნოვანი ჟამთასვლის მიუხედავად, ამ ფორმულას არსებითი ცვლილება არ განუცდია და დღესაც იგივე პრინციპის საფუძველზე ხდება პარტიული სტრუქტურების ჩამოყალიბება. განსხვავებული იდეოლოგიის პოლიტიკური გაერთიანებების ლიდერები სამკვდრო-სასიცოცხლოდ არიან ერთმანეთთან დაპირისპირებული.

ფიგურალურად თუ ვიტყვით, მოჩვენებითი დემოკრატიულობის მიღმა გლადიატორების ბრძოლაა გამართული, როცა ნებისმიერი მხარე მზადაა, მოწინააღმდეგეს ყელიც კი გამოღადროს!..

საქართველო — ყელში გაჩხერილი თევზის ფხა!..

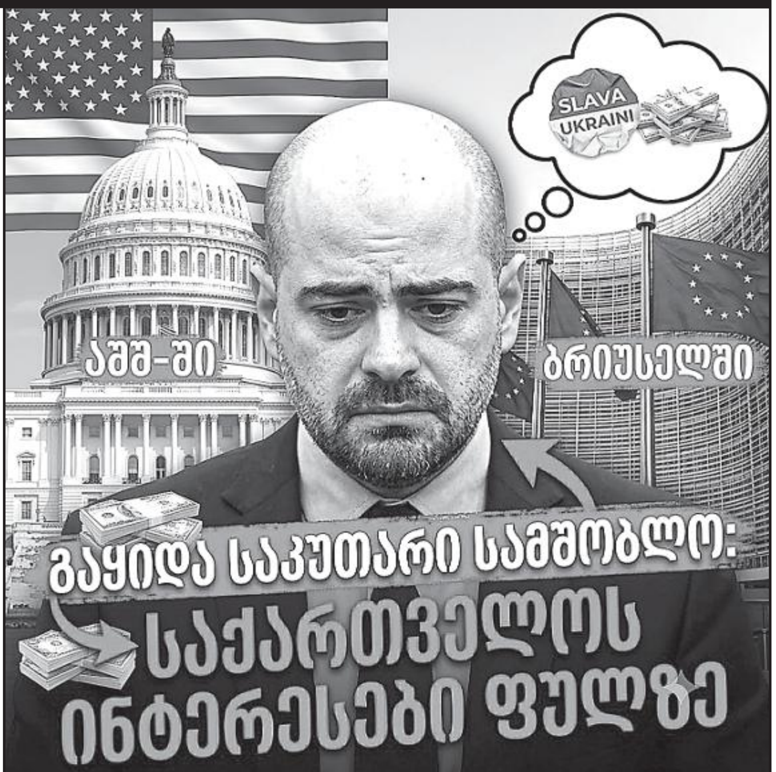

გიორგი კანდელაკი სახლიდან გაგდებული მშიერი ძაღლივით დაწანწალებს ბრიუსელსა თუ ვაშინგტონში და ბინძური ცილისწამების ტირაჟირებით არის დაკავებული. ყოველგვარი გაზვიადების გარეშე, ესენი არიან იუდა ისკარიოტელის სულიერი შვილები, რომლებსაც ისე შეუძლიათ გაყიდონ საკუთარი სამშობლო, 30 ვერცხლიც კი არ მოითხოვონ სანაცვლოდ, იმდენად არიან შეპყრობილი რევანშიზმის სურვილით!

მაგალითად, შეგვიძლია გავიხსენოთ 1973 წლის დრამატული მოვლენები ჩილეში, როცა გენერალი აუგუსტო პინოჩეტის შეიარაღებულმა მომხრეებმა ძალადობრივი გზით დაამხეს დემოკრატიულად არჩეული ხელისუფლება, ხოლო პრეზიდენტი სალვადორ ალიენდე, ოფიციალური ვერსიის თანახმად, თვითმკვლელობამდე მიიყვანეს.

შეიძლება ითქვას, იგივე სცენარით განვითარდა მოვლენები საქართველოში, ოღონდ იმ განსხვავებით, რომ არჩევნებამდე წლინახევრის განმავლობაში ინიციატივა ოპოზიციის ხელში იყო მთლიანად გადასული, მასობრივი პროტესტით დამფრთხალ ხელისუფლებას კი პროცესების მართვა თვითდინებაზე ჰქონდა მიშვებული.

ასეთი დისბალანსის ფონზე, თითქოს ლოგიკური იყო, რომ ეროვნული ხელისუფლების ლიდერები არ დაკმაყოფილდნენ 1990 წლის 28 ოქტომბრის არჩევნებში მოპოვებული ქულათა უპირატესობით და, სპორტული ტერმინოლოგიით თუ ვიტყვით, იპონითა და „ნოკაუტით" მოიწადინეს ისედაც დასუსტებული კონკურენტი პარტიის გზიდან ჩამოცილება. კერძოდ, საზოგადოების მზარდი მხარდაჭერით გამარჯვების ეიფორიაში მყოფმა ხელისუფლებამ განახორციელა შურისძიების უპრეცედენტო აქტი — დამნაშავე ორგანიზაციად გამოაცხადა საქართველოს კომუნისტური პარტია და გააუქმა იგი, ხოლო მომდევნო ეტაპზე საკანონმდებლო ორგანოდან უცერემონიოდ გამოაძევა პარტიული სიით არჩეული 64 დეპუტატი.

რაც უნდა მტკივნეული იყოს ამის აღიარება, ეს გახლდათ პოლიტიკური სიბეცის ისეთი მძიმე გამოვლინება, რომლის შედეგებს დღემდე იმკის ჩვენი მრავალჭირნახული სამშობლო!

ნებისმიერმა საღად მოაზროვნე ადამიანმა იცის, რომ ყოველგვარი ძალადობა შობს საპასუხო ძალადობას, შეურაცხყოფა კი — შეურაცხყოფას და სახარებისეული სწავლების საწინააღმდეგოდ, ძნელად თუ შეგვხვდება თავმოყვარე კაცი, რომელიც მარჯვენა ლოყაში სილის გაწვნის შემდეგ, მარცხენა ლოყას მიუშვერს მოძალადეს!

დადასტურებული ფაქტია, რომ ეროვნული ხელისუფლების წინააღმდეგ წამოწყებული დაპირისპირების ავანგარდში იდგა ე. წ. საბჭოთა ინტელიგენციის ზოგიერთი წარმომადგენელი. დასაშვებია, რომ იმ ინტელიგენციის რიგებში ყოფილიყო რამდენიმე „ცისფერი", მაგრამ როგორ შეიძლებოდა წითლებად, ყვითლებად და ნარინჯისფრებად გამოცხადება, ჩემთვის გაუგებარია! ანდა, როგორ შეიძლებოდა იმ ღვაწლმოსილი ადამიანების იგნორირება, რომლებსაც მუხლჩაუხრელ შრომაში ჰქონდათ მთელი ცხოვრება გატარებული?!

კაცობრიობამ, არაერთგზის მცდელობის მიუხედავად, დღემდე ვერ მოახერხა უნაკლო საზოგადოებრივი მოდელის შექმნა. შესაბამისად, არც სოციალისტური სისტემა ყოფილა იდეალურთან მიახლოებული, მაგრამ რა ბრალი მიგვიძღვის უბრალო მოქალაქეებს, ვისაც არც იმ ეპოქაში გვეკითხებოდა ვინმე რამეს და არც დღეს ვართ ძლიერთა ამა ქვეყნისათა ყურადღებით განებივრებული!

„ყველა ადამიანი იბადება თავისუფალი და თანასწორი ღირსებითა და უფლებით," — ღაღადებს 1948 წლის 10 აგვისტოს გაეროს გენერალური ასამბლეის მიერ მიღებული ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციის პირველი პუნქტი.

კი ბატონო, დაბადებით ყველა ადამიანი თავისუფალი, თანასწორი და ღირსების მქონეა, მაგრამ ზრდასრულ ასაკში რომ ხელყოფენ ამ ფუნდამენტურ უფლებებს, როგორც ხელისუფლების, ისე რევანშისტული ოპოზიციის წარმომადგენლები, ეს როგორ უნდა გავიგოთ?!

ენა როგორ მომიბრუნდება, უმოქმედებოში დავდო ბრალი უცხოეთის იმ უფლებადამცველებს, რომლებიც ისეთივე გაფაციცებით გვაკვირდებიან, როგორც სადედამთილო აკვირდება პირმშვენიერ მარიტას კინოფილმში„ნატვრის ხე", მაგრამ მათი ინტერესის სფეროს არ წარმოადგენს უმრავლესობის უფლებების დაცვა.

ცნობილმა ჟურნალისტმა და პოლიტიკის ანალიტიკოსმა ვალერი კვარაცხელიამ გაიხსენა შემთხვევა, როცა თბილისში, კიკვიძის სახელობის ბაღში, მელიტონ ქანთარიას ბიუსტის წინ, სამართალდამცავებს, წითელი დროშის გაშლის გამო, დაუკავებიათ რაიხსტაგზე გამარჯვების დროშის აღმმართავი გმირის შვილიშვილი თემურ ფიფია!

ეს სამარცხვინო ფაქტი შავ ლაქად დარჩება იმ „ქართული ოცნების" მატიანეში, რომლებმაც ხელისუფლებაში ყოფნის 14 წლის განმავლობაში არ გაიცვია საბჭოთა სიმბოლიკის ამკრძალავი დისკრიმინაციული კანონი, ტიტულოვანი მთამსვლელის, მაგრამ წყალწაღებული პოლიტიკოსის (ოტია იოსელიანის შეფასებაა) გია თორთლაძის, ინიცირებით რომ იქნა მიღებული, სააკაშვილის ზეობის პერიოდში.

რომელ საბჭოთა სიმბოლიკის აკრძალვაზეა საუბარი, როცა დედაქალაქის მთავარ გამზირზე, საკანონმდებლო ორგანოს წინ, უსამშობლო კოსმოპოლიტები გამომწვევად აფრიალებენ ნეპალისა და ირანის სახელმწიფო დროშებს, განმკითხავი კი არავინაა!

ირანში რაც ხდება, კი ვხედავთ, ხოლო ნეპალში, ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში 14-ჯერ მოხდა სახელმწიფო გადატრიალება და ვის მიმართ გამოხატავენ სოლიდარობას, თუ დაფიქრებულან მათი პატრონები?

საბჭოთა პერიოდის ატრიბუტიკასთან ერთად, საქილიკო თემად გაიხადეს და მემარცხენე შეხედულების საზოგადოების დასამცირებლად იყენებენ მიმართვის ყველაზე უწყინარ ფორმას, როგორიცაა „ამხანაგი□ სალანძღავ სიტყვათა ჩამონათვალში რომ აქვთ „შიგევროპელებს" შეტანილი.

საზოგადოებრივი მაუწყებლის ეკრანზე, ანალიტიკოსმა ნიკა ჩიტაძემ, რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობებზე საუბრისას ახსენა ამხანაგი პუტინი და ამხანაგი ლავროვი, რა თქმა უნდა, ირონიულ ტონალობაში. ბატონმა ჩიტაძემ, განათლების ცენზისა და პროფესიული საქმიანობიდან გამომდინარე, ცხადია, იცის, რომ დასახელებული ოდიოზური პერსონები ისეთივე ამხანაგები არიან ჩვენი, როგორი „ისტორიული მეგობარიც" თურქეთია საქართველოსი, მაგრამ რა გაეწყობა, დემაგოგის გარეშე პროპაგანდას არ ექნებოდა სათანადო ეფექტი.

საჯარო სკოლის მოსწავლეს ამის ცოდნას ვერ მოთხოვ, მაგრამ უმაღლესი სკოლის პროფესორ-მასწავლებლებს უთუოდ ეცოდინებათ, რომ სიტყვა „ამხანაგი კომუნისტური პარტიის მანიფესტის" გამოქვეყნებამდე საუკუნეებით ადრე გამოიყენებოდა როგორც ზეპირ მეტყველებაში, ისე წერილობით წყაროებში.

შემიძლია, დავიმოწმო „ვეფხისტყაოსანი□ რომელიც ძმა-მეგობრობასა და ამხანაგობაზეა აგებული:

„იგი მთვარე ჩემი იყო,
მით მედების ცეცხლი მდაგად,
აწ გიამბობ, რადგან თავი გინდა
ჩემად ამხანაგად□

* * *

„ამოა, კარგსა მოყმესა რა ომი
გამარჯვებოდეს,
ამხანაგთათვის ეჯობნოს,
ვინცა მას თანა ხლებოდეს□

გროტესკული ელფერის მიუხედავად, უაღრესად აქტუალურია ჭაში ჩავარდნილი კაცის და მის დასახმარებლად მობილიზებული მგზავრის დიალოგი, რომელიც განსაცდელში მყოფი მოყვასისადმი უანგარო გამოხატულებად უნდა მივიჩნიოთ:

„ეგრე უთხრა, ამხანაგო,
იყავ მანდა, მომიცდიდე,
წავალ თოკთა მოსახმელად,
მწადსო, თუმცა ამოგზიდე,
მას ქვეშეთსა გაეცინა,
გაუკვირდა მეტად კიდე,
შემოჰყივლა, არ გელოდე,
სად გავიქცე, სად წავიდე?!□

ამხანაგისთვის მზრუნველობით არის ნაკარნახევი მირონცხებული მეფე ვახტანგ მეექვსის სტროფი:

„კაცმა უნდა საქმე თვისი,
ყველა ღვთითა მოივარგოს,
ამ სოფელსა ხელი ჰყაროს,
იქაც ბარგი დაიბარგოს,
მოყვარეთ და ამხანაგთა თავის
რიგით რამე არგოს,
სახელის ხე საჩრდილობლად
გზისა პირსა სადმე დარგოს□

„ამხანაგში თუ არ სიყვარული, საქიშპარი არა არის რა□ წერდა სულხან-საბა ორბელიანი, რომლის შემოქმედების კითხვისას თავი ბოლშევიკების პარტიულ კონფერენციაზე გეგონება, იმდენჯერ არის ეს სიტყვა ნახსენები.

„ამხანაგის მოღალატეს დამმარხავი არა ჰყავდესო□ წერდა იეთიმ გურჯი, რადგან ასეთი მზაკვრული საქციელი ბიბლიურ ცოდვასთან იყო გათანაბრებული. აბა, წარმოვიდგინოთ, დღევანდელ პირობებში მსგავსი რადიკალური მეთოდი რომ იყოს გამოყენებული გამცემებისა და მოღალატეების მიმართ, ეპიდემია გარდაუვალი იქნებოდა, **გიორგი კანდელაკის** მსგავსი იმდენი გარეწარი დარჩებოდა დაუმარხავი!

მუხრან მაჭავარიანის თქმისა არ იყოს, „მე ისეთ ქართველს რა ვუთხრა, რა ვუთხრა ისეთ ამხანაგს□ რომელიც სახლიდან გაგდებული მშიერი ძაღლივით დაწანწალებს ბრიუსელსა თუ ვაშინგტონში და ბინძური ცილისწამების ტირაჟირებით არის დაკავებული. ყოველგვარი გაზვიადების გარეშე, ესენი არიან იუდა ისკარიოტელის სულიერი შვილები, რომლებსაც ისე შეუძლიათ გაყიდონ საკუთარი სამშობლო, 30 ვერცხლიც კი არ მოითხოვონ სანაცვლოდ, იმდენად არიან შეპყრობილი რევანშიზმის სურვილით!

ისედაც მცირერიცხოვან საქართველოში დასაკარგი ადამიანები არ გვყავს, მაგრამ ურთიერთპატივისცემა უნდა იყოს დამყარებული.

„მე სიტყვასა ერთსა გკადრებ,
პლატონისგან სწავლა-თქმულსა,
სიცრუე და ორპირობა
ავნებს ხორცსა, მერმე სულსა□

თქვენი სულიერი გადარჩენისათვის იქნება უმჯობესი, რუსთაველის ამ სიბრძნეს თუ გაითვალისწინებთ და სიცრუის ნიაღვარს არ მიმართავთ კონსერვატიული შეხედულებების მქონე საზოგადოებისკენ, რომლებსაც სამშობლოსთვის არაფერი დაუშავებიათ.

სულხან-საბას ლექსიკონში სიტყვა ამხანაგი განმარტებულია, როგორც მოყვასი, მოყვასის სიყვარული კი განკაცებულ ღმერთს აქვს ნაქადაგები და სახარებისეული სწავლებით არის განმტკიცებული.

დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილ სატელევიზიო საუბარში, საქართველოს სახელმწიფო ჰიმნის ტექსტის ავტორმა, პოეტმა დავით მაღრაძემ ახსენა თანაცხოვრების კულტურა, როგორც პოლარიზაციის მოჯადოებული წრიდან თავის დაღწევის ყველაზე ეფექტური საშუალება.

გაცნობიერებული მაქვს, რომ ჰარმონიული თანაცხოვრება უაღრესად რთული იქნება არსებული რეალობის გათვალისწინებით, როცა რევოლუციაზე მეოცნებე ძალას ხელისუფლების დამხობა აქვს განზრახული და გვარამიას მარჯვენა ხელი თენგო თევზაძე შეტევაზე გადასვლას აპირებს, ძლევამოსილი მხედართმთავრის შემართებით, მაგრამ ცდა ხომ ბედის მონახევრეა!

ანბანური ჭეშმარიტებაა, რომ პოლიტიკური ამბიციის მქონე სუბიექტი, გადატრიალებასა და ე.წ. მშვიდობიან დამხობაზე არ უნდა ლაპარაკობდეს იმ პირობებში, როცა საქართველოს სახელმწიფოებრიობა გვაქვს გადასარჩენი.

ნუ გავახარებთ იმ ჩასაფრებულ ძალებს, რომლებსაც პატარა საქართველო თევზის ფხასავით აქვთ ყელში გაჩხერილი!

თეიმურაზ ჯანელიძე,
წყალტუბო, ჩუნეში.

„მსოფლიოში მხოლოდ ოთხი ჰეგემონი სახელმწიფო არსებობს! გავლენის სფეროებში კონკურენციისა და გადანაწილების ერა დაიწყო, მაგრამ ყველა პოტენციური კონკურენტი კრიტერიუმებს ვერ აკმაყოფილებს“ – ასეთი სათაურით აქვეყნებს აშშ-ის ჟურნალი „ფორინ პოლისი“ (**Foreign Policy**) სტატიას, რომლის ავტორია პროფესორი **ბრენდან სიმსი**, კემბრიჯის უნივერსიტეტის გეოპოლიტიკის ცენტრის დირექტორი.

გთავაზობთ პუბლიკაციას შემოკლებით: **Foreign Policy**

ჩვენს ეპოქაში დიდ (ჰეგემონ) ქვეყნების მეტოქეობის შესწავლისას მნიშვნელოვანია, რომ მათი რაოდენობა ვიცოდეთ. საერთოდ, დიდ სახელმწიფოებზე მსჯელობა ყოველთვის იოლია, ვიდრე იმის გაგება, თუ ისინი რა ნიშნებით და მონაცემებით ხასიათდებიან, რომელი ქვეყნები რა კრიტერიუმებით შეიძლება მივაკუთვნოთ ჰეგემონ სახელმწიფოებს. ამჟამად მსოფლიოში აზრთა სხვადასხვაობაა ამგვარ სახელმწიფოთა სტატუსის მიმართ: ამ საკითხში არც რაიმე განსაზღვრება-განმარტება არსებობს და არც კონსენსუსი.

რა საერთო ნიშნები აქვთ დიდ სახელმწიფოებს? პირველ რიგში ის, რომ ისინი ცდილობენ გავლენა მოახდინონ მსოფლიო მოვლენებზე და პროცესებზე. ხშირად დიდი ქვეყნები თავიანთ სუვერენიტეტს აბსოლუტურად აღიარებენ, სხვებისას კი შენიშვნებით და პრეტენზიებით, განსაკუთრებით ეს ეხება პატარებს და უშუალო მეზობლებს. „დიდები“ საკუთარ თავს უფლებას აძლევენ, შეცვალონ მათთვის არასასურველი რეჟიმები, რომლებშიც თითქოსდა საფრთხეს ხედავენ და იმავდროულად სხვებს ხელს უშლიან, უკრძალავენ, რომ იგივე გააკეთონ.

დიდი ჰეგემონი სახელმწიფოები საკუთარ თავს საერთაშორისო სამართალზე მაღლა აყენებენ. რიგ შემთხვევებში ისინი კეთილი ქვეყნების როლსაც თამაშობენ — აცხადებენ, რომ დემოკრატიულ ფასეულობებს იცავენ და საერთაშორისო სამართლის პრინციპების საფუძველზე მოქმედებენ. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, მათ საკმარისი ძალაუფლება აქვთ, რომ წესები დაადგინონ და იგივე წესები თვითონ დაარღვიონ. ისინი არავითარ შემთხვევაში არ არიან დამჯერე და ჩუმი შემსრულებლები. ისინი არ უსმენენ სხვების დარიგებას, არამედ თვითონ კარნახობენ სხვებს ქცევის წესებს. რატომ? იმიტომ, რომ მათ აქვთ მეტი ძალა და შესაძლებლობა საშუალო და პატარა სახელმწიფოებთან შედარებით.

მსოფლიოში მხოლოდ ოთხი ჰეგემონი სახელმწიფო არსებობს!

პირველი კრიტერიუმი: რესურსები

ფლობს თუ არა ესა თუ ის სახელმწიფო საკმაო სამხედრო პოტენციალს, რომ თავისი ნება სხვებს თავს მოახვიოს, სხვისი ნება კი გაანეიტრალოს? რასაკვირველია, სამხედრო ძალის შეფასების რაიმე უნივერსალური და უშეცდომო წესი არ არსებობს, მაგრამ სამხედრო ხარჯები და მათი ეფექტურობა შეიძლება თავდაცვისუნარიანობის მიახლოებით მაჩვენებლად ჩავთვალოთ.

ბირთვული იარაღის დაუფლება და განლაგება ასევე ითვლება დიდი ძალისა და გავლენის მქონე სახელმწიფოს ატრიბუტად. ბირთვული იარაღის ფლობა სახელმწიფოს ძალასაც მატებს და პასუხისმგებლობასაც, რათა მან თავი აარიდოს ბირთვული იარაღის გამოყენებას — გასაგებია, რომ ამ დროს საკუთარი თავის განადგურებაც გარანტირებული იქნება. ამასთან, ყველა ბირთვული სახელმწიფო დიდი და ჰეგემონი არ არის, მაგრამ ჰეგემონების უმრავლესობა ბირთვულებია.

გარდა ამისა, ყურადღება უნდა მივაქციოთ საკითხის ეკონომიკურ მხარეს. საკმარისად ძლიერია თუ არა სახელმწიფო, რომ მან გეოპოლიტიკური მეტოქეობის თანმხლებ ფინანსურ ხარჯებს და გაჭიანურებულ სამხედრო კამპანიას გაუძლოს? ეკონომიკური ძლიერება, ჩვეულებრივ, მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ) მოცულობით იზომება: მასში ყველაფერი იგულისხმება, რაც კი სახელმწიფო საზღვრების ფარგლებში იწარმოება. უკიდურესად მნიშვნელოვანია, თუ რამდენად აქვს ეროვნული ხასიათი სახელმწიფოს რესურსებს (ანუ მისი რესურსები ეროვნულ ტერიტორიაზეა განლაგებული). საყურადღებოა, რომ მშპ სხვადასხვაა მშვიდობიან დროს, შიდაკონფლიქტურ სიტუაციაში და საომარი მდგომარეობის დროს.

კიდევ ერთი მომენტი: თუ სახელმწიფო მოწყდება თავისი პროდუქციის გასაღების ბაზრებს, გამოცხადებული აქვს სანქციები ან ბლოკადა, თუ მცირდება ექსპორტ-იმპორტი, მაშინ მისი ეკონომიკა სუსტდება. სწორედ ამიტომ უდიდესი მნიშვნელობა აქვს კონკრეტული სახელმწიფოს შესაძლებლობებს ეფექტურად იყენებდეს საერთაშორისო რესურსებსაც, მომგებიანად სარგებლობდეს იმ ეკონომიკური დერეფნებით და საზღვაო გზებით, რომლებიც მის უშუალო იურისდიქციაში არ იმყოფება. ეს მომენტები მნიშვნელოვანია სახელმწიფოს ძლიერების სტატუსისა და მისი ადგილის განსაზღვრისათვის იერარქიაში.

ეკონომიკური სიმძლავრე მნიშვნელოვანია, მაგრამ ეს მაინც არ არის გადამწყვეტი ფაქტორი დიდი სახელმწიფოს ჰეგემონური სტატუსის გასაგებად. ყურადღება მივაქციოთ: ბოლო 20 წლის განმავლობაში, თუ მშპ-ის მოცულობით და სამხედრო ხარჯების მიხედვით ვიმსჯელებთ, მსოფლიოში ყველაზე ძლიერ ქვეყანას აშშ წარმოადგენს. ვაშინგტონი ამ მხრივ ლიდერობას ინარჩუნებს. მას ცოტა დაშორებით მიჰყვებიან დიდი ბრიტანეთი და რუსეთი. ეს სამეული ამჟამად, ეკონომიკის განვითარების მიხედვით, მსოფლიოს ჰეგემონებად შეიძლება ჩავთვალოთ. ამასთან, მათ შორის ეკონომიკურად ყველაზე სუსტ სახელმწიფოს რუსეთი წარმოადგენს, მაგრამ თავისი ბირთვული არსენალის მიხედვით ის მსოფლიოში პირველ ადგილზეა.

მეორე: გავლენა და როლი მსოფლიოში

არის თუ არა სახელმწიფო გლობალური გავლენის მქონე მსოფლიოში ან მისი გავლენა მხოლოდ რეგიონის მასშტაბითაა შესამჩნევი? შეუძლია თუ არა მას თავისი სამხედრო ძალები ეროვნული ტერიტორიისაგან შორს განალაგოს? აქვს თუ არა მას საყოველთაოდ აღიარებული გეოგრაფიულ-პოლიტიკური გავლენის სფერო? აქვს თუ არა მას სამხედრო ბაზების გლობალური ქსელი? აკონტროლებს თუ არა ის მსოფლიოს სატრანსპორტო კვანძებს და „ვიწრო ადგილებს“? როგორია მისი დაზვერვის ეფექტურობა და მოპოვებული ინფორმაციის ნამდვილობის დონე? რამდენად შეუძლია მას კოსმოსური და კიბერსივრცეებით სარგებლობა? აქვს თუ არა მას თანამედროვე და მრავალრიცხოვანი დიპლომატიური სამსახური? აქვს თუ არა მნიშვნელოვანი ბიუჯეტი სხვა ქვეყნების დასახმარებლად?

გავლენა შეიძლება იყოს როგორც ფიზიკური, ასევე ვირტუალური. დიდ სახელმწიფოს უნდა შეეძლოს თავისი რეგიონისგან დაშორებულ მსოფლიოს ნებისმიერ წერტილში ყოფნა და იმავდროულად გავლენა ჰქონდეს გლობალური მნიშვნელობის მქონე ინსტიტუტებზე, ვთქვათ, გაეროზე, საერთაშორისო ფინანსურ ორგანიზაციებზე და სხვა ფორუმებზე, ზოგჯერ კი მათთან ითანამშრომლოს კიდეც რიგ საკითხებში.

დღეს გავლენის სფეროები სახელმწიფოებს შორის უკიდურესად არათანაბარი სახით არის გადანაწილებული. აშშ გამორჩეულია თავისი სამხედრო ბაზების ფართო ქსელით. 2006 წლის ოფიციალური მონაცემების მიხედვით, ამერიკას 827 სამხედრო დანიშნულების ობიექტი აქვს მსოფლიოს სხვადასხვა კონტინენტზე, მათ შორის ევროპაშიც.

დიდი ბრიტანეთის ადრინდელი გლობალური მდგომარეობისგან ამჟამად მხოლოდ აჩრდილიღაა დარჩენილი, მაგრამ „ნისლიანი ალბიონს“ მაინც აქვს შენარჩუნებული საკვანძო სამხედრო ბაზები მთელ მსოფლიოში — ჰიბრალტარის, კვიპროსისა და ფოლკლენდის კუნძულების ჩათვლით. დიდი ბრიტანეთი, აშშ-სთან ერთად, ფლობს აგრეთვე უმნიშვნელოვანეს სამხედრო-საზღვაო და სამხედრო-საჰაერო ბაზებს ინდოეთის ოკეანეში, ჩაგოსის არქიპელაგის კუნძულ დიეგო-გარსიაზე.

რუსეთს პრეტენზია აქვს გავლენის სფეროზე „ახლო საზღვარგარეთში“. აღსანიშნავია, რომ ბოლო დროს კრემლმა თავისი პოზიციები დათმო აფრიკაში და ახლო აღმოსავლეთში. ამასთან მოსკოვს აქვს გლობალური გავლენა ციფრული ტექნოლოგიების სფეროში — დეზინფორმაციული პროპაგანდისა და ძირგამომთხრელი საქმიანობის თვალსაზრისით.

ჩინეთს აქვს სრული შესაძლებლობა მსხვილი სამხედრო მოთამაშე გახდეს. პეკინს აქვს სამხედრო ბაზა ჯიბუტის რესპუბლიკაში (აფრიკაში) და გასამხედროებული ქვედანაყოფების ფართო ქსელი საზღვარგარეთ, საკუთარი ინფრასტრუქტურული ობიექტების დასაცავად მთელ მსოფლიოში (ინიციატივის „ერთი გზა - ერთი სარტყელის“ ჩარჩოებში). თუმცა აქვე შევნიშნავთ, რომ ჯერჯერობით ჩინეთის რეალური გლობალური გავ-

ლენა საზღვარგარეთ ამ ეტაპზე მხოლოდ მნიშვნელოვანი სასარგებლო წიაღისეულის (მაგალითად, ლითიუმის) მიწოდების არხების კონტროლით შემოიფარგლება.

მესამე: რეპუტაცია

თვლიან თუ არა სხვები დასახელებულ ქვეყნებს სუპერგავლენიან სახელმწიფოებად და რაც მნიშვნელოვანია, თვლიან თუ არა ისინი ერთმანეთს გავლენიანებად? რასაკვირველია, დღეს საეჭვოა რომელიმე სახელმწიფომ ეჭვი შეიტანოს აშშ-ისა და ჩინეთის გავლენიანი ზესახელმწიფოს სტატუსში.

ბევრი თვლის სუპერგავლენიან ქვეყნად რუსეთსაც (მიუხედავად მისი შედარებით სუსტი ეკონომიკისა), რადგან კრემლის შეიარაღებულ ძალებს აქვთ უნარი, ჩამოაყალიბონ ან, მინიმუმ, დაარღვიონ მსოფლიო წესრიგი. ამ მხრივ დღეს დიდი ბრიტანეთის სტატუსს ბევრი საკამათოდ მიიჩნევს, თუმცა ევროპის ქვეყნების უმეტესობა გაერთიანებულ სამეფოს კვლავ ძლიერ, გავლენიან და ავტორიტეტულ სახელმწიფოდ თვლის.

მაგალითად, სწორედ დიდ ბრიტანეთს მიმართეს შვედეთმა და ფინეთმა თხოვნით, უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, 2022 წელს, ჯერ კიდევ ნატოში გაწევრებამდე. ლონდონის ხელმძღვანელობით მოქმედ გაერთიანებულ საექსპედიციო ძალებს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვთ ბალტიისპირეთისა და ევროპის ჩრდილოეთი ნაწილის უსაფრთხოების უზრუნველყოფაშიც. დიდ ბრიტანეთს, როგორც მოკავშირეს, მაღალ დონეზე აფასებენ აზიის საკვანძო ქვეყნები, მაგალითად, იაპონია, ასევე ლევანტის (ახლო აღმოსავლეთის) და სპარსეთის ყურის ქვეყნები. გარდა ამისა, თუ, ვთქვათ, აშშ ზურგს შეაქცევს ევროპას და აზიას, ამ შემთხვევაში აშშ-სთან შედარებით ბევრად უფრო მოკრძალებული შესაძლებლობების მქონე დიდი ბრიტანეთი უფრო მეტ წონას და სახელს შეიძენს.

დიდი სახელმწიფო არასდროს არ მოქმედებს მხოლოდ უხეში ძალით. მისი სიდიადე კულტურაში და იდეოლოგიაშიც გამოიხატება. დღეს დიდი ბრიტანეთი და დასავლეთის სხვა სახელმწიფოები ლიბერალური საერთაშორისო წესრიგის დამცველებად გამოდიან, დემოკრატიული პრინციპებისა და თავისუფალი ვაჭრობის საფუძველზე. დიდი ბრიტანეთი ბოლო დროს თავის დამოუკიდებელ პოლიტიკას ატარებს და ყველას აჩვენებს, რომ ის არ შეიძლება ჩაითვალოს აშშ-ის „ყურმოჭრილ ყმად“ და „მორჩილ, დამჯერე ძაღლად“ – ამის პრეცედენტია ის ფაქტი, რომ ლონდონმა მხარი არ დაუჭირა ვაშინგტონს ირანის წინააღმდეგ მიმართულ ომში.

სხვა დიდი ქვეყნები საკუთარ თავს ცივილიზებული თვალსაზრისით წარმოაჩენენ. მაგალითად, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის თავმჯდომარემ სი ძინპინმა განაცხადა, რომ ჩინეთი „დიადი სახელმწიფოა“ და მან ისეთი „თვითმყოფადი“ დიპლომატია უნდა გაატაროს, რომელშიც „ჩინეთისათვის დამახასიათებელი ტრადიციები“ და „უნიკალური ჩინური პერსპექტივა“ გამოჩნდება. თვით რუსეთიც კი – ყველაზე მკაცრი სხვა დიდ სახელმწიფოებს შორის, რომელიც მუდმივად ხაზს უსვამს თავის სამხედრო და ბირთვულ ძლიერებას – აცხადებს, რომ ერთგულია და იცავს ქრისტიანულ და ოჯახურ ფასეულობებს, „უსულგულო დასავლეთის“ საპირწონედ. აი, რაც შეეხება აშშ-ს, რომელიც ახლო წარსულში წესებზე და სამართალზე დამყარებული საერთაშორისო წესრიგის ბურჯი იყო, დღეს რას უჭერს მხარს, დონალდ ტრამპის პრეზიდენტობის მეორე ვადაში, ჯერჯერობით გაურკვეველია.

სახელმწიფოს რეპუტაცია არცთუ იშვიათად დამოკიდებულია მის პოზიციაზე გლობალური მართვის არქიტექტურის მიმართ. აშშ მნიშვნელოვან როლს – ალბათ, ვინმე იტყვის, რომ გაბატონებულს – ასრულებს ისეთ ეკონომიკურ ორგანიზაციებში, როგორებიცაა საერთაშორისო სავალუტო ფონდი და მსოფლიო ბანკი. გარდა ამისა, აშშ გაეროს უშიშროების საბჭოს მუდმივი წევრია – რუსეთთან, საფრანგეთთან, დიდ ბრიტანეთთან და ჩინეთთან ერთად. ამრიგად, ყველა დასახელებული 5 სახელმწიფო მნიშვნელოვანი პრივილეგიებით სარგებლობს საერთაშორისო სისტემაში და, ბოლო დროს გახშირებული მოთხოვნების მიუხედავად, გაეროს რეფორმირება ისევე შორსაა, როგორც ადრე იყო. ხუთი სახელმწიფოსათვის გაეროს ისეთივე უნდა დარჩეს, როგორსაც მისი წესდება და პრაქტიკა ითვალისწინებს.

მეოთხე: გამძლეობა (სიცოცხლის-უნარიანობა)

ჰეგემონი ქვეყნის სტატუსის მე-4 კრიტერიუმი – გამძლეობა (სიცოცხლისუნარიანობა) – დაკავშირებულია იმ გარემოებებთან, თუ რამდენად შეუძლია ქვეყნის საზოგადოებას და ეკონომიკას აიტანოს ზარალი, ნგრევა, გაჭირვება...

და ყველანაირი უბედურება. ამ საკითხში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ისტორიული წინამძღვრები და გამოცდილება-მიღწევები. წარსულში ომში გამარჯვებული ხშირად ისეთი სახელმწიფო გამოდიოდა, რომელმაც შეძლო და მოწინააღმდეგეს უმეტესი ზიანი მიაყენა, არამედ ისეთი, რომელიც ურთულეს და უმძიმეს მდგომარეობას უძლებდა. წარსულის ჰეგემონ სახელმწიფოებს, ვთქვათ, ჰაგსბურგების იმპერიას (იგულისხმება ავსტრია-უნგრეთი), ბევრი მძიმე სიტუაცია გადაუტანიათ, დიდ ზარალს განიცდიდნენ, მაგრამ აღდგენისა და განახლების უნარი ჰქონდათ. ანუ აღდგენის უნარი დამარცხების შემდეგ არანაკლებ მნიშვნელოვანია, ვიდრე გამარჯვება. სახელმწიფო შეიძლება ფართო რესურსებს ფლობდეს, ჰქონდეს გავლენა და რეპუტაცია, მაგრამ ის მაინც ვერ იქნება ჰეგემონი (დიადი), თუ მას გამძლეობა და სიცოცხლისუნარიანობა აკლია.

დიდი სახელმწიფო არასდროს არ მოქმედებს მხოლოდ უხეში ძალით. მისი სიდიადე კულტურაში და იდეოლოგიაშიც გამოიხატება. დღეს დიდი ბრიტანეთი და დასავლეთის სხვა სახელმწიფოები ლიბერალური საერთაშორისო წესრიგის დამცველებად გამოდიან, დემოკრატიული პრინციპებისა და თავისუფალი ვაჭრობის საფუძველზე. დიდი ბრიტანეთი ბოლო დროს თავის დამოუკიდებელ პოლიტიკას ატარებს და ყველას აჩვენებს, რომ ის არ შეიძლება ჩაითვალოს აშშ-ის „ყურმოჭრილ ყმად“ და „მორჩილ, დამჯერე ძაღლად“ – ამის პრეცედენტია ის ფაქტი, რომ ლონდონმა მხარი არ დაუჭირა ვაშინგტონს ირანის წინააღმდეგ მიმართულ ომში.

დიდი ხნის განმავლობაში ყველაზე გამძლე ქვეყნები დიდი ბრიტანეთი და აშშ იყვნენ. მათ დაამტკიცეს, რომ ხელეწიფებათ და შეუძლიათ მრავალწლიან ბრძოლებს გაუძლონ და სერიოზული დამარცხებების შემდეგ ძალები აღიდგინონ – ვთქვათ, კოლონიების დაკარგვის ან ვიეტნამის მსგავსი ომების შემდეგ. მართალია, დღეს ორივე ქვეყანა სხვადასხვანაირად იტანს შინაგან კრიზისს, მაგრამ თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ისინი მოკლე დროში ისევ დაუბრუნდებიან მეტ-ნაკლებად ნორმალურ ვითარებას. რუსეთი და ჩინეთი კი პირიქით – „შედარებით ახალგაზრდები არიან“, მათ ახლო წარსულში დიდი პოლიტიკური ტრავმები და განხეთქილებები გადაიტანეს, თუმცა ეს ჩინეთმა უფრო უკეთესად შეძლო, ვიდრე რუსეთმა (იმავდროულად რუსეთმა – სსრ კავშირმა – ორ დამანგრეველ მსოფლიო ომს გაუძლო, აღორძინდა, მაგრამ დასავლეთთან კონკურენციაში დამარცხდა). ზოგადად, სახელმწიფოების სიცოცხლისუნარიანობისა და ამტანობა-გამძლეობის ფესვები ღრმა ისტორიაში მიდის. ამ დროს მნიშვნელოვან როლს ასრულებს მოსახლეობის სოციალური დარაზმულობა ხანგრძლივი დროის განმავლობაში.

თუ ამ კრიტერიუმებით ვიხელმძღვანელებთ, ჰეგემონი სახელმწიფოების პრეტენზიების მქონე ბევრი ქვეყანა შეიძლება „ჩამოვწეროთ“ – ვთქვათ, გერმანია და იაპონია, რომლებსაც სამხედრო პოტენციალი არ ჰყოფნით, განსაკუთრებით კი ბირთვული იარაღი.

რაც შეეხება გავლენის სფეროს, გერმანიას, იაპონიას, ინდონეზიას და ბრაზილიას აქვთ ეკონომიკური და სამხედრო პოტენციალი, მაგრამ მხოლოდ რეგიონული მასშტაბით. ისინი კარგად სარგებლობენ დიპლომატიური ძალისხმევით, მათ შეუძლიათ სხვებისთვის საკმაო მოცულობის დახმარების გაწევა და ხშირად არამარტო რეგიონული, არამედ გლობალური თვალსაზრისითაც. ამავე დროს, გერმანიას და იაპონიას აქვთ მნიშვნელოვანი „რბილი ძალა“, ბრაზილიას და ინდონეზიას კი არა. მათგან ორმა ქვეყანამ – გერმანიამ და იაპონიამ აჩვენა, რომ აქვთ აღდგენა-ამტანობისა და სიცოცხლისუნარიანობის პოტენციალი, ბრაზილია და ინდონეზია კი ამ მხრივ საკმაოდ მყიფენი არიან.

საფრანგეთის შეფასება ყველაზე რთულია. ერთი მხრივ, მას მსხვილი ეკონომიკა და ბირთვული არსენალი აქვს, თანაც ის უფრო დამოუკიდებელია აშშ-სგან, ვიდრე დიდი ბრიტანეთი, მაგრამ მეორე მხრივ, მან თავისი სუვერენიტეტის ნაწილი ევროკავშირს გადასცა, მას აღარ აქვს თავისი ტრადიციული ვალუტა, ფაქტიურად გაუქმებული აქვს საკუთარი საზღვრებიც. დიახ, პარიზი ჯერ კიდევ გარკვეული გავლენით სარგებლობს აფრიკაში და აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონში (ინდოჩინეთში), მაგრამ ორივე რეგიონიდან უკან იხევს... დიახ, ფრანგებს უპირატესობა აქვთ, ვიდრე ჩინელებს, რუსებს და ანგლო-საქსებს – პარიზს აქვს უნიკალური და განუმეორებელი მსოფლიო ბრენდი... მაგრამ გამძლეობისა და სიცოცხლისუნარიანობის კრიტერიუმით საფრანგეთი ბევრად მყიფეა – ის ბევრჯერ ჩავარდნილა კოლაფსში მე-19 და მე-20 საუკუნეებში. საფრანგეთმა 1940 წელს დიდი სამხედრო-პოლიტიკური შეცდომები დაუშვა და ნაცისტური გერმანიის მსხვერპლი ძალიან იოლად გახდა, ხოლო ომის შემდეგ ამერიკელების დახმარებით აღდგა. ანუ საფრანგეთი ბევრად მყიფეა, ვიდრე დიდი ბრიტანეთი.

მოკლე დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას:

აშკარაა, რომ რესურსების ფლობის დონით, გავლენის, რეპუტაციისა და გამძლეობა-სიცოცხლისუნარიანობის მონაცემებით, ასევე ამ ყველა შესაძლებლობის დაბალანსებული მდგომარეობით, დიდი სახელმწიფოები ერთმანეთს ნამდვილად არ ჰგვანან. ყოველი ქვეყანა თავისებურად უნიკალურია, თუმცა განსხვავდებიან პოტენციალით და მოწყვლადობის დონით.

კაცმა რომ თქვას, ეს ყოველთვის ასე იყო. წარსულში დიდ სახელმწიფოებს შორის პარიტეტი არასოდეს არ ყოფილა. იგივეა დღესაც: მართალია, აშშ და ჩინეთი ეკონომიკურად და სამხედრო თვალსაზრისით დიდად უსწრებენ რუსეთს და დიდ ბრიტანეთს, მაგრამ ოთხივეს აქვს საკუთარი მონაცემები, რომლებითაც საერთაშორისო არენაზე გამოირჩევიან. გარდა ამისა, არის კიდევ ერთი ქვეყანა, – საფრანგეთი, რომელსაც ჰეგემონის ქვეყნის პრეტენზია აქვს, მაგრამ სტატუსს ვერ აკმაყოფილებს.

ამ ჩამონათვალმა შეიძლება ვინმე გააკვირვოს, განსაკუთრებით იმის გათვალისწინებით, თუ ვინ დარჩა „ბორტს მიღმა“, მაგრამ ისტორიული თვალსაზრისით მისი კანონზომიერება და მემკვიდრეობითობა საკმაოდ მტკიცეა. მიუხედავად იმისა, რომ დღეს მოთამაშეთა ძალთა განლაგებაში ბალანსი შეცვლილია, დიდი ჰეგემონი სახელმწიფოების ჩამონათვალი თითქმის იგივეა, რაც ჩვენი მამა-პაპებისა და უფრო შორეული წინაპრების დროს იყო. დიდი ალბათობით, ჰეგემონების სია უცვლელი იქნება ჩვენი შვილებისა და შვილიშვილებისათვისაც.

თარგმნა

სიმონ კილაძემ

„სეტყვა იცვლება და უფრო საშიში და მეტი ზიანის მომტანი იქნება!“

ახალი სამეცნიერო კვლევების თანახმად, კლიმატის ცვლილება სეტყვის გავრცელებასა და ინტენსივობაზე მნიშვნელოვან გავლენას მოახდენს. მეცნიერები ვარაუდობენ, რომ მომავალში სეტყვისთვის ხელსაყრელი პირობები პოლუსებისკენ გადაინაცვლებს, ხოლო ზოგიერთ რეგიონში ეს ბუნებრივი მოვლენა უფრო ძლიერი და დამაზიანებელი გახდება.

მიუხედავად იმისა, რომ სეტყვა შედარებით იშვიათ მოვლენად ითვლება, მისი ეკონომიკური ზარალი მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში უკვე იზრდება. სპეციალისტების შეფასებით, ამას ხელს უწყობს როგორც მოსახლეობის ზრდა, ისე ქალაქების გაფართოება, რის შედეგადაც სტიქიური მოვლენების ზემოქმედების ქვეშ უფრო მეტი ადამიანი და ინფრასტრუქტურა ექცევა.

კვლევების მიხედვით, **გლობალური დათბობა ატმოსფეროში ტენიანობის რაოდენობას ზრდის, რაც ძლიერი შტორმების ფორმირებისთვის ხელსაყრელ პირობებს ქმნის. შედეგად, იზრდება დიდი ზომის სეტყვის წარმოქმნის ალბათობაც. თუმცა, მეორე მხრივ, თბილ ჰაერში სეტყვის მარცვლები უფრო სწრაფად დნება, რის გამოც ორი საპირისპირო პროცესი ერთდროულად მიმდინარეობს.**

რვა კლიმატური მოდელის ანალიზმა აჩვენა, რომ **სეტყვისთვის ხელსაყრელი გარემო მომავალში უფრო ხშირად შეიქმნება ჩრდილოეთ ევროპაში, კანადაში, აშშ-ის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, ავსტრალიის სამხრეთ-აღმოსავლეთსა და ახალი ზელანდიის სამხრეთ კუნძულზე. ამავე დროს, მსგავსი პირობები შემცირდება ჩრდილოეთ ავსტრალიაში, აფრიკის დიდ ნაწილში, სამხრეთ ინდოეთსა და სამხრეთ-აღმოსავლეთ ჩინეთში.**

მეცნიერები ასევე აღნიშნავენ, რომ დიდი ზომის სეტყვის რაოდენობა შესაძლოა გაიზარდოს, რაც სოფლის მეურნეობისა და ინფრასტრუქტურისთვის დამატებით საფრთხეს შექმნის.

ორივე კვლევა ერთ დასკვნამდე მიდის: გლობალური დათბობის გაღრმავებასთან ერთად, სეტყვით გამოწვეული ზიანის რისკიც გაიზრდება. კვლევები სამეცნიერო ჟურნალებში Nature Climate Change და Nature გამოქვეყნდა.

პრაიტაიმი

ომიც და მშვიდობაც!

ანტიკურ ეპოქაში ოლიმპიური თამაშების დროს ომები წყდებოდაო – გვასწავლიდნენ ისტორიის გაკვეთილზე.

ალბათ, საკითხავია – კი, მაგრამ რა ღმერთი გაგვიწყრა, თანამედროვეობის უდიდეს სპორტულ მოვლენას – მსოფლიოს საფეხბურთო ჩემპიონატს უკრაინასა თუ ახლო აღმოსავლეთში მოწყობილი სასაკლაოებით რომ ვხვდებით?

მოკლედ, ვიდრე კაცობრიობა კომპეტენტურ პასუხს გასცემს დაინტერესებულ მხარეებს, ისღა დაგვრჩენია, შევეგუოთ ფორსმაჟორულ ვითარებას და დღეიდან 40 დღის განმავლობაში მომდევნო 4 წლისათვის სამყოფი სულიერი საზრდო მოვიმარაგოთ, მით უმეტეს იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ, დიდი ალბათობით, 21-ე საუკუნის უკონკურენტო მონარქები – **ლეო მესი** და **კრიშტიანო რონალდო** უკანასკნელ და კარიერაში მე-6 ფორუმზე ითამაშებენ, ისევე, როგორც მექსიკელი მეკარე **გილერმო ოჩოა.**

სხვათა შორის, არგენტინელი ჯადოქარი კიდევ რამდენიმე რეკორდს ემუქრება.

გოლები: კლოზე (გერმანია) – 16, მესი – 13, მბაპე (საფრანგეთი) – 12.

გამარჯვებები: კლოზე – 17, მესი – 16.

ასისტი: პელე (ბრაზილია) – 10, მესი – 8.

მატჩები: მესი – 26, რონალდო – 22.

და ბოლოს – ბრაზილია რჩება ერთადერთ ნაკრებად, ვინც ყველა მუნდიალზე ითამაშებს.

„ა“ ჯგუფი. მექსიკა, ჩეხეთი, კორეა, სამხრეთ აფრიკა.
„ბ“ ჯგუფი. კანადა, ბოსნია, ყატარი, შვეიცარია.
„გ“ ჯგუფი. ბრაზილია, მაროკო, ჰაიტი, შოტლანდია.
„დ“ ჯგუფი. აშშ, თურქეთი, პარაგვაი, ავსტრალია.
„ე“ ჯგუფი. გერმანია, კოტ დივუარი, ეკვადორი, კურასაო.
„ვ“ ჯგუფი. ნიდერლანდები, იაპონია, შვედეთი, ტუნისი.

„ზ“ ჯგუფი. ბელგია, ირანი, ეგვიპტე, ახალი ზელანდია.
„თ“ ჯგუფი. ესპანეთი, ურუგვაი, საუდის არაბეთი, კაბო ვერდე.
„ი“ ჯგუფი. საფრანგეთი, ნორვეგია, სენეგალი, ერაყი.
„კ“ ჯგუფი. არგენტინა, ავსტრია, ალჟირი, იორდანია.
„ლ“ ჯგუფი. პორტუგალია, კოლუმბია, უზბეკეთი, კონგო.
„მ“ ჯგუფი. ინგლისი, განა, ხორვატეთი, პანამა.

ასე რომ, აქეთ რუსთავი – 2 და სეტანტა, იქეთ – ცივი ლუდი და კოკა-კოლა. ზღაპრულ საფეხბურთო ზეიმსაც მეტი რაღა უნდა?

ცვლილებები წესებში

დამდეგ მსოფლიოს ჩემპიონატზე მნიშვნელოვანი როლი ექნება VAR-ს, რომელსაც უფრო მეტი უფლება მიეცემა.

მაგალითად, ვიდეორეფერს შეეძლება მომენტში ჩართვა, როცა ფეხბურთელი მეორე ყვითელ ბარათს და შესაბამისად, წითელ ბარათს მიიღებს. თუ მსაჯი შეცდება, VAR-ს შეეძლება მეორე ყვითელი ბარათის გაუქმება. სამაგიეროდ, თუ მსაჯი მეორედ არ გააფრთხილებს ფეხბურთელს და შეცდომას დაუშვებს, VAR-ს ჩარევის უფლება მაინც არ ექნება.

გარკვეულწილად VAR-ი ჩაერევა კუთხურებშიც. თუ ამ კუთხურს გოლი ან კუთხური მოჰყვება და გაირკვევა, რომ კუთხური შეცდომით დაინიშნება, მსაჯის გადაწყვეტილება შეიცვლება.

მცირე ცვლილებებია წესებშიც: გუნდებს მხოლოდ 5 წამი ექნებათ აუტის მოსაწოდებლად და თუ ამ დროში ვერ ჩაეტევიან, აუტი მეტოქეს გადაეცემა. მეკარემაც ბურთი თამაშში 5 წამში უნდა შეიყვანოს, თორემ კუთხური დაინიშნება.

კიდევ ერთი წესი, რომელიც შეიცვალა, ისაა, რომ ცვლილების დროს ფეხბურთელმა მოედანი 10 წამში უნდა დატოვოს. თუ ამას არ გააკეთებს, მისი გუნდი ერთი წუთის განმავლობაში 10 ფეხბურთელით ითამაშებს. სხვათა შორის, ეს თავის თავზე უკვე იწვნია ისლანდიამ, რომელმაც იაპონიასთან სპარინგში ეს წესი დაარღვია და იმავე დროში გოლიც გაუშვა.

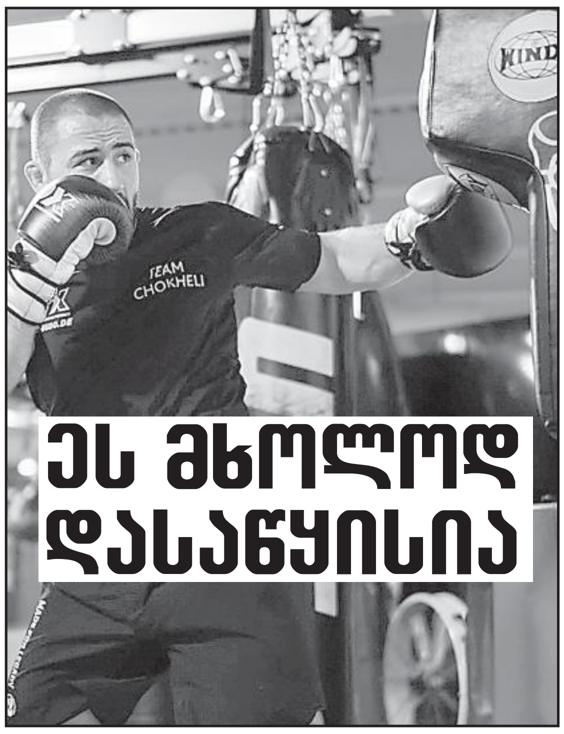

ეს მხოლოდ დასაწყისია

MMA-ს ქართველი მებრძოლი ლევან ჩოხელი UFC-ში იბრძოლებს. ინფორმაცია ოფიციალურად თავად მებრძოლმა დაადასტურა და სოციალურ ქსელში მიმართვაც გაავრცელა.

„ერთი წლის ლოდინის, შრომისა და მუდმივი მზადყოფნის შემდეგ □ ეს მომენტი დადგა. ჩემი გზა UFC-ში 20 ივნისს, ლას ვეგასში, UFC Apex-ში იწყება.

მადლობა ყველას, ვისაც ჩემი სჯეროდა, გვერდში მედგა, მეხმარებოდა, ჩემთან ერთად ვარჯიშობდა და ამ მომენტს ჩემთან ერთად ელოდა. ეს მხოლოდ დასაწყისია,“ – დაწერა ჩოხელმა სოციალურ ქსელში.

სადებიუტო ბრძოლაში ჩოხელის მეტოქე ასევე დებიუტანტი **ლეონ შაჰბაზიანი** იქნება და ბრძოლა 20 ივნისს გაიმართება.

შეგახსენებთ, რომ ლევან ჩოხელი ქვესაშუალო წონაში ასპარეზობს და მას კარიერაში 17 ბრძოლა აქვს გამართული, საიდანაც 14-ში იმარჯვა, ხოლო 3-ში დამარცხდა.

კარიერაში პირველად

ალექსანდრ ზვერევი როლან გაროსის ჩემპიონია. გერმანელმა ჩოგბურთელმა ფინალში იტალიელი ფლავიო კობოლი ხუთსეტიან ბრძოლაში დაამარცხა.

ზვერევმა კარგად დაიწყო, პირველი სეტი 6:1 მოიგო, მაგრამ შემდეგ იტალიელმა მოახერხა მობილიზება და 6:4. მესამე სეტი ისევ გერმანელის იყო, ამჯერად მან იმარჯვა 6:4, ხოლო მეოთხე სეტი ყველაზე დაძაბული გამოდგა, რომელიც კობოლიმ ტაიბრეიკზე 7:6 (7:5) მოიგო და ანგარიში ისევ გაათანაბრა.

გადამწყვეტ სეტში გამოცდილებამ მაინც თავისი გაიტანა და ზვერევმა ადვილად, 6:1 მოიგო. აღსანიშნავია, რომ ალექსანდრ ზვერევმა დიდი სლემის ტიტული კარიერაში პირველად მოიგო.

ქართული ამბები

ფარიკაობა

ბულგარეთი. 14-წლამდელ მოხმალავე გოგონათა საერთაშორისო ტურნირი „ბურგასის თასი“. 83 მონაწილე. **ოქრო** – ელენე ინასარიძე. მან ფინალში რუმინელი კარლა ლისნეანუ დაჯაბნა – 15:5.

რაგბი

ივლისში ნიკა ამაშუკელი არგენტინაში ამ ქვეყნის ნაკრების ერთა თასის სამ მატჩში იმსაჯებს: შოტლანდიასთან მთავარი მსაჯის, ხოლო უელსთან და ინგლისთან გვერდითი მსაჯის ამპლუაში.

დომინო

ამ დღეებში დაფუძნდა დომინოს ეროვნული ფედერაცია ლაშა მანწკავას თავკაცობით, რომელიც თბილისის თასის გათამაშების შედეგების მიხედვით შეარჩევს მსოფლიოსა და ევროპის წლევანდელი ჩემპიონატების მონაწილეებს.

გზა დაელოცოთ პოპულარული აზარტული სახეობის ოსტატებს!

ფეხბურთი

საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის მორიგი საანგარიშო ყრილობა მსოფლიოს ჩემპიონატის წინ გაიმართა და მას ფიფა-უეფას წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

სტუმრებმა განსაკუთრებით მაღალი შეფასება მისცეს მათი პროგრამებით, აგრეთვე ქართული სახელმწიფოსა და კერძო სექტორის მიერ დაფინანსებულ-განხორციელებულ ინფრასტრუქტურულ პროექტებს.

17-წლამდელები: სპარინგი. რუმინეთი – საქართველო 3:1 **(კვარაცხელია)**.

19-წლამდელები: ევრო – 2027-ის საკვალიფიკაციო რაუნდი. საქართველო – ისლანდია – 2:3 **(ბართიშვილი, ხარებაშვილი).**

21-წლამდელები. სპარინგი. მოლდოვა – საქართველო 3:2 **(კოხრეიძე, გრიგალავა).**

ქალები. მუნდიალ – 2027-ის შესარჩევი ეტაპი. საქართველო – საბერძნეთი 2:3 (ორივე – ავტოგოლი).

კალათბურთი

ესპანეთის ლიგა ენდესა. ნახევარფინალი. ბარსელონა – ტენერიფე 100:67. **შენგელია** – 14 ქულა 7 მოხსნა, 4 ასისტი, 1 დაფარება და მატჩის MVP. **შერმადინს** არ უთამაშია. სერიის ანგარიში – 1:0.

საფრანგეთის ლიგა 1. მონაკომ, რომელსაც **მანუჩარ მარკოიშვილი** წვრთნის, სერია 3:1 მოუგო ნანტერს და ფინალში პარიზს შეხვდება.

პარატაეკვანდო

ნიურნბერგი (გერმანია). პრეზიდენტის თასის გათამაშება. **ოქრო** – ანა ჯაფარიძე, ლიკა ჩაჩიბაია. **ვერცხლი** – ნატა ოჩიგავა. **ბრინჯაო** – სანდრო მეგრელიშვილი, გიორგი ნიკოლაძე.

□

ბილიარდი

ვარშავა (პოლონეთი). ევროპის ჩემპიონატი სენიორებს შორის. კომბინირებული პირამიდა. **ოქრო** – პაატა ხმალაძე.

იშვიათი წიგნების ქართველი ქურდები

პარიზის სასამართლოში საქართველოს შვიდი მოქალაქის სასამართლო პროცესი იწყება, რომლებიც ფრანგული ბიბლიოთეკებიდან იშვიათი რუსული წიგნების ქურდობაში არიან ბრალდებული, – ინფორმაციას France 24 ავრცელებს.

გამოძიების ინფორმაციით, საქმე ეხება მილიონობით ევროს ღირებულების რუსულ კლასიკურ გამოცემებს, რომლებიც საფრანგეთის ბიბლიოთეკებიდან გაუჩინარდა. ბრალდებულებს კრიმინალური ჯგუფის ორგანიზება და დანაშაულის ჩადენის განზრახვა ედებათ ბრალად, ხოლო რამდენიმე მათგანს დამატებით კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების გაქურდვასაც ედავებიან. აღნიშნული დანაშაულებისთვის მათ 10 წლამდე თავისუფლების აღკვეთა ემუქრებათ.

მედიის ცნობით, ორი ბრალდებული – მიხეილ ზ. და ბექა თ. – მსგავსი დანაშაულებისთვის უკვე არიან გასამართლებული სხვა ქვეყნებში. მიხეილ ზ.-ს ლიეტუვაში 3 წლითა და 4 თვით თავისუფლების აღკვეთა აქვს მისჯილი, ხოლო ბექა თ.-ს ესტონეთში 3 წლითა და 6 თვით პატიმრობა მიესაჯა. ისინი საფრანგეთს დროებით გადასცეს მიმდინარე სასამართლო პროცესში მონაწილეობის მიზნით.

შვიდი ბრალდებულიდან ორს დაუსწრებლად გაასამართლებენ, რადგან მათი დაკავების მიზნით საერთაშორისო ორდერებია გაცემული.

13 წლის ლუკა ჩხიკვიშვილი ბათუმის იაშვილის სახელობის კლინიკაში გარდაიცვალა!

13 წლის ლუკა ჩხიკვიშვილის გარდაცვალების ფაქტზე ოჯახი მ. იაშვილის სახელობის ბავშვთა ცენტრალურ ჰოსპიტალს ადანაშაულებს.

როგორც გარდაცვლილის და სოციალურ ქსელში წერს, მისი ძმა საავადმყოფოში მოტეხილობის გამო შევიდა, თუმცა ექიმების გამოუცდელობისა და სავარაუდო სამედიცინო შეცდომის შედეგად, მას გული გაუჩერდა და გარდაიცვალა.

„მსურს, საზოგადოებასა და შესაბამის უწყებებს ვაცნობოთ იმ ტრაგედიის შესახებ, რომელიც ამ კლინიკაში დატრიალდა. ჩემი ძმა საავადმყოფოში მოტეხილობის გამო შევიდა, თუმცა ექიმების გამოუცდელობისა და სავარაუდო სამედიცინო შეცდომის შედეგად, მას გული გაუჩერდა და გარდაიცვალა.

გარდა სამედიცინო გულგრილობისა, კლინიკაში ოჯახის წევრებს გარდაცვლილის ნახვის უფლებას არ გვაძლევდნენ და გვაწამებდნენ. მოვითხოვთ სამართლიანობის აღდგენას, უფრთხილდით ამ კლინიკას!“ – წერს გარდაცვლილი მოზარდის და.

ნარკოდანაშაულის ბრალდებით 119 პირი დააკავეს, მათ შორის 49 ნარკორეალიზატორია!

შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ 48 საათის განმავლობაში თბილისსა და რეგიონებში ჩატარებული საპოლიციო ღონისძიებების შედეგად ნარკოდანაშაულის ბრალდებით დაკავებულია 119 პირი, მათ შორის 49 ნარკორეალიზატორია.

როგორც შსს-ში გამართულ ბრიფინგზე თბილისის პოლიციის დეპარტამენტის დირექტორმა **ვაჟა სირაძემ** განაცხადა, დაკავებულებს შორის არიან როგორც საქართველოს, ასევე უცხო ქვეყნის მოქალაქეები. მისი თქმით, სამართალდამცველებმა ნარკოდანაშაულის ბრალდებით დაკავებული პირების პირადი, ავტომობილებისა და საცხოვრებელი სახლების ჩხრეკისას, ასევე მათ მიერ მითითებული ადგილებიდან ნივთმტკიცებად ამოიღეს განსაკუთრებით დიდი ოდენობით სხვადასხვა სახის ნარკოტიკული საშუალება და ფსიქოტროპული ნივთიერებები, მათ შორის: „ჰეროინი", „კოკაინი", „ალფა-პვპ", „მეთადონი", „მეფედრონი", „ბუპრენორფინი" და სხვა.

„საპოლიციო-პრევენციული ღონისძიებების ფარგლებში საგამოძიებო მოქმედებების შედეგად ასევე ამოღებულია ნარკოტიკული საშუალების დაფასოებისთვის საჭირო მასალები, სავარაუდოდ, ნარკოტიკული საშუალების რეალიზაციის შედეგად მიღებული თანხა, დიდი რაოდენობით ცეცხლსასროლი იარაღი და საბრძოლო მასალა.

გამოძიება სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე, 260-ე ტერცია, 260-ე კვარტა, 265-ე და 236-ე მუხლებით მიმდინარეობს, რაც 20 წლამდე ან უვადო თავისუფლების აღკვეთას ითვალისწინებს.

შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპოლიციო დანაყოფები მთელი ქვეყნის მასშტაბით უწყვეტ რეჟიმში განაგრძობენ ორგანიზებული დანაშაულის, მათ შორის, ნარკოდანაშაულის წინააღმდეგ უკომპრომისო ბრძოლას. მადლობას ვუხდი შინაგან საქმეთა სამინისტროს თითოეულ თანამშრომელს წარმატებით ჩატარებული საპოლიციო ღონისძიებისათვის", განაცხადა **ვაჟა სირაძემ.**

თაღლითმა 98 000 ლარი მიითვისა!

თბილისის პროკურატურის თაღლითობის სისხლის სამართლის საქმეებზე საპროცესო ხელმძღვანელობის სამმართველომ დიდი ოდენობით თანხის თაღლითურად დაუფლების ფაქტზე ერთ პირს ბრალდება წარუდგინა.

შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ ჩატარებული გამოძიებით დადგინდა, რომ ბრალდებულმა მოქალაქეებისთვის საცხოვრებელი სახლების მშენებლობის და სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფის მოტივით, დაზარალებულების კუთვნილი 98 000 ლარი მოტყუებით მიისაკუთრა. სამართალდამცველებმა ბრალდებული მოსამართლის განჩინების საფუძველზე დააკავეს. მას ბრალდება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 180-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ" ქვეპუნქტით (თაღლითობა, ჩადენილი დიდი ოდენობით) წარედგინა, რაც სასჯელის სახედ და ზომად 6 წლიდან 9 წლამდე თავისუფლების აღკვეთა ითვალისწინებს.

მეზობლის მკვლელობაში ეჭვმიტანილი კაცი გარდაცვლილი იპოვეს

ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელში მეზობლის მკვლელობაში ეჭვმიტანილი 70 წლის პენსიონერი ბახუ შამუგია საკუთარი საცხოვრებელი სახლის გვერდზე მდებარე დამხმარე ნაგებობაში გარდაცვლილი იპოვეს.

55 წლის კაცს, ედიშერ შამუგიას მკვლელობის შემდეგ, მოხუცმა, სავარაუდოდ,თავი მოიკლა. სისხლიანი ანგარიშსწორება გუშინ დილით, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ ოქტომბერში მოხდა.

არსებული ინფორმაციით, 55 წლის კაცს, ედიშერ შამუგიას 70 წლის მეზობელმა სასიკვდილო ჭრილობები ცეცხლსასროლი იარაღით მიაყენა.

,,სამიკიტნოს'' საწარმოო პროცესი შეუჩერეს

სურსათის ეროვნული სააგენტოს იმერეთის დეპარტამენტის ინსპექტორებმა ჭიათურის რაიონის სოფელ კალაურში მდებარე კვების ობიექტი „სამიკიტნო" გეგმურად შეამოწმეს.

უწყების ცნობით, ინსპექტირებისას ობიექტზე დაფიქსირდა არაერთი კრიტიკული შეუსაბამობა – გამწოვი სისტემის გაუმართაობა, არასათანადო რეცხვადეზინფექცია, მიმდებარე ტერიტორიაზე ვეტერინარული ზედამხედველობის გარეშე ცხოველის დაკვლა.

გამოვლენილი დარღვევების გამო ბიზნესოპერატორი დაჯარიმდა და საწარმოო პროცესი შეუჩერდა.

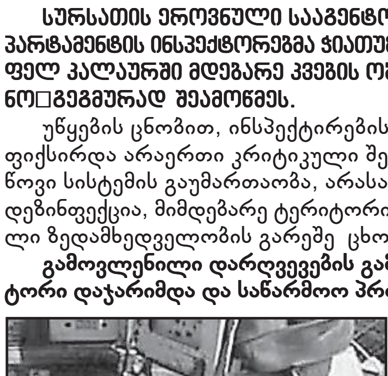

სურსათის ეროვნული სააგენტო მოუწოდებს ბიზნესოპერატორებს, საქმიანობა კანონმდებლობის და სურსათის უვნებლობის კუთხით დადგენილი მოთხოვნების დაცვით განახორციელონ.

სულთათანა

საქართველოს ენერგეტიკის ვეტერანთა კავშირი სამძიმარს გამოთქვამს კავშირის წევრის ლერი ძნელაძის შვილიშვილის

მარიამ (მაშიკო) ძნელაძის

გარდაცვალებას გამო.

ალმანახი გიწვევთ

ლიტერატურულ ალმანახ „ამერ-იმერის“ რედაქცია გაცნობებთ, რომ ალმანახის 2025 წლის ნომრის პრეზენტაცია ტექნიკური მიზეზების გამო გადაიდო.

ჟურნალის წარდგენა შედგება საქართველოს მწერალთა შემოქმედებითი კავშირის დარბაზში ა. წ. 17 ივნისს 14 საათზე. დასწრება თავისუფალია.

ალმანახის წარდგინების დღეს მსურველებს შეულიათ, წარმოადგინონ პოეზია, პროზა, სატირა და იუმორი (ელექტრო ვერსია). ალმანახის მთავარი რედაქტორი **ვაჟა ჩორდელი.**

უკანონოდ დაკავებული საქართველოს მოქალაქე თავისუფალია

საჩხერის მუნიციპალიტეტის მიმდებარედ რუსეთის საოკუპაციო ძალების მიერ უკანონოდ დაკავებული საქართველოს ერთი მოქალაქე თავისუფალია და ცენტრალური ხელისუფლების მიერ კონტროლირებად ტერიტორიაზე იმყოფება, – ინფორმაციას სუს-ი ავრცელებს.

სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის ინფორმაციით, უკანონოდ დაკავებული საქართველოს მოქალაქის გათავისუფლების პროცესში აქტიურად გამოიყენებოდა როგორც საქართველოში ევროკავშირის მონიტორინგის მისიის (EUMM) უშუალო ჩართულობით მოქმედი „ცხელი ხაზის" მექანიზმი, ისე ცენტრალური ხელისუფლების ხელთ არსებული ყველა რელევანტური ინსტრუმენტი.

„საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლება, საერთაშორისო პარტნიორებთან ერთად, განაგრძობს აქტიურ მუშაობას ოკუპირებულ ტერიტორიებზე უკანონო პატიმრობაში მყოფი საქართველოს ყველა მოქალაქის გასათავისუფლებლად", – აღნიშნულია სუს-ის ინფორმაციაში.

აშშ-ის საიმიგრაციო და საბაჟო აღსრულების სამსახურის დაკავების ცენტრში საქართველოს მოქალაქე გარდაიცვალა

მედიის ცნობით, 43 წლის მამუკა ართმელაძე 4 ივნისს ლუიზიანის შტატშია გარდაცვლილი.

„ფიბისი ნიუსის" ცნობით, ამის შესახებ უწყებამ კანონმდებლებს ოფიციალური შეტყობინება გაუგზავნა. აშშ-ის საიმიგრაციო და საბაჟო აღსრულების სამსახურის შეტყობინების თანახმად, ართმელაძე უგონო მდგომარეობაში იპოვეს და ადგილობრივ სამედიცინო ცენტრში გადაიყვანეს.

„გადაუდებელი სამედიცინო დახმარებისა და სიცოცხლის გადასარჩენად გაწეული ძალისხმევის მიუხედავად, დაახლოებით 23:22 საათზე მამუკა ართმელაძე ექიმმა გარდაცვლილად გამოაცხადა", – ნათქვამია შეტყობინებაში.

„ფიბისი ნიუსის" ცნობით, ართმელაძის გარდაცვალების ოფიციალური მიზეზი ამ დროისთვის დაუდგენელია და ექსპერტიზის შედეგად გაირკვევა. აშშ-ის საიმიგრაციო და საბაჟო აღსრულების სამსახურის ინფორმაციით, ართმელაძე თებერვალში ახალ ორლეანში ჩატარებული ოპერაციის დროს დააკავეს. ოპერაცია მიმართული იყო „კომერციული სატრანსპორტო საშუალებების მძღოლების წინააღმდეგ, რომლებიც საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისთვის საფრთხედ მიიჩნეოდა".

„აშშ-ის საიმიგრაციო და საბაჟო აღსრულების სამსახურმა ართმელაძე მას შემდეგ დააკავა, რაც დადგინდა, რომ მას არ ჰქონდა შეერთებულ შტატებში კანონიერი სტატუსით დარჩენის უფლება", – აცხადებენ უწყებაში.

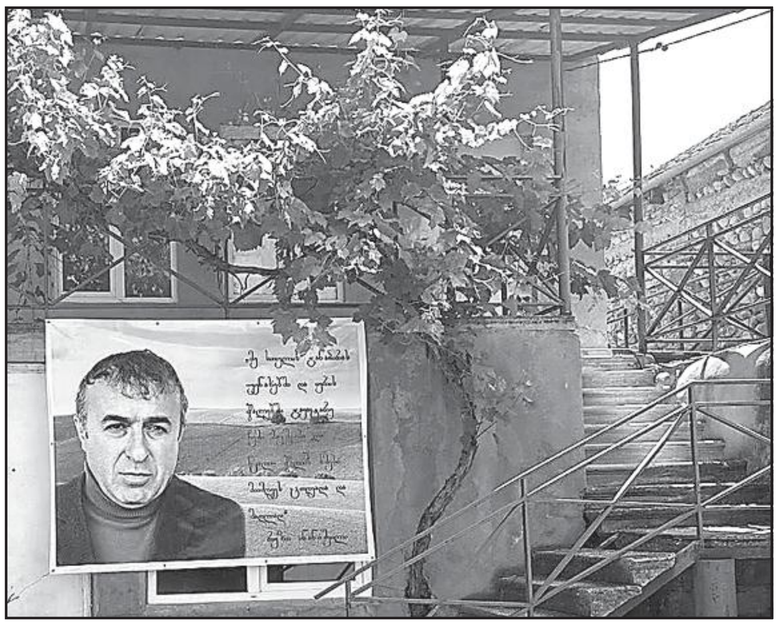

რევაზ ინანიშვილის მშობლიურ სოფელ ხაშმში „რეზოობის“ სახალხო დღესასწაული გაიმართება

12 ივნისს, სოფელ ხაშმში, რევაზ ინანიშვილის მშობლიურ სოფელში, მწერლის დაბადებიდან 100 წლის აღსანიშნავად, „რეზოობის“ სახალხო დღესასწაული აღინიშნება.

საგარეჯოს კულტურის ობიექტების გაერთიანების ინფორმაციით, ხვალ, 12:00 საათზე, სოფელ ხაშმის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში, რევაზ ინანიშვილის სულის მოსახსენებელი პანაშვიდი ჩატარდება, რომლის დასრულების შემდეგ, მწერლის სახლ-მუზეუმში შემოქმედებითი საღამო გაიმართება.

„რეზოობის“ „სახალხო დღესასწაულის ფარგლებში, საგარეჯოს მიხეილ ჭიაურელის სახელობის სახალხო თეატრის მიერ კულტურის სახლის სცენაზე წარმოდგენილი იქნება რევაზ ინანიშვილის მოთხრობების მიხედვით დადგმული სპექტაკლი „„ლამაზი ცრემლები“ (რეჟისორი: ნიკოლოზ საბაშვილი).

ანსამბლი „ბასიანი“ 13-21 ივნისს იტალიაში საკონცერტო ტურნეს გამართავს

ქართული ხალხური სიმღერის სახელმწიფო ანსამბლი „ბასიანი“ 13-21 ივნისს იტალიაში საკონცერტო ტურნეს გამართავს. ქართული მრავალხმიანობა და ტრადიციული გალობა იტალიის პრესტიჟულ მუსიკალურ ფესტივალებზე აჟღერდება, – ინფორმაციას ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრი ავრცელებს.

13 ივნისს „ბასიანი“ საერთაშორისო ფოლკლორული მუსიკის ფესტივალს DISCANTO-ს გახსნის, კონცერტი ქალაქ ტრენტოში, მე-12 საუკუნის მონასტერში Badia di San Lorenzo-ში, გაიმართება.

14 ივნისს, ქალაქ პრატოში, Duomo Di prato, di Santo Stefano-ს ტაძარში კი, „ბასიანისა“ და ქართული სიმღერისა და გალობის ანსამბლ „ივერიონის“ ერთობლივი კონცერტი გაიმართება. იტალიური ტურნე, უმბრიას ისტორიული დედაქალაქ პერუჯაში 18 ივნისის კონცერტით გაგრძელდება. კონცერტი იტალიის ერთ-ერთი ყველაზე პრესტიჟულ და ხანგრძლივი ისტორიის მქონე მუსიკალური ფესტივალის ფარგლებში – „out-of- season“ Amici della Musica di Peruga, basilica di S. Pietro- ს ტაძარში გაიმართება.

„ბასიანი“ 20 ივნისს, ვენეტოს რეგიონის ერთ-ერთ ყველაზე პრესტიჟულ მუსიკალურ ფესტივალზე – Internationale di Musica Portogruaro-ს წარდგენა, კონცერტს ზღვისპირა ქალაქ კაორლეს, ისტორიული მე-11 საუკუნის duomo di santo Stefano-ს ტაძარი უმასპინძლებს.

სახალხო თეატრების ფესტივალი სიღნაღში

საქართველოს კულტურის სამინისტროს მხარდაჭერით გამართული სიღნაღის IV საერთაშორისო თეატრალური ფესტივალი დაჯილდოების ცერემონიით დასრულდა.

კულტურის სამინისტროს მიერ გავრცელებულ ინფორმაციაში აღნიშნულია:

I ადგილი – „დავიდი და ედვარდი“, „კლაიპედას ციხესიმაგრის თეატრი“, ლიეტუვა;

II ადგილი – „ველადოსი“, თეატრი „მოდი ნახე“, საქართველო;

III ადგილი – „ასტერიონის პერანგი“, თეატრი „სულისლაპურა“, ესპანეთი. გამარჯვებულ თეატრებს ფულადი პრემიები გადაეცათ, რომლებიც მათი საქმიანობის მხარდაჭერასა და შემდგომ განვითარებას მოხმარდება.

საქართველოს კულტურის სამინისტროს მიერ დაწესებული საპრიზო ფონდი 20 000, 15 000 და 10 000 ლარს შეადგენს. სიღნაღის საერთაშორისო თეატრალური ფესტივალი ყოველწლიურად, ივნისის დასაწყისში იმართება. მისი მთავარი მიზანი სახალხო თეატრების მხარდაჭერა და მათი განვითარების ხელშეწყობაა.

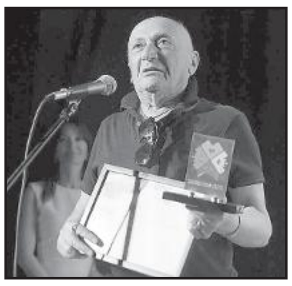

„ბერმუხას“ თავკაცის რევაზ აბულაძის იუბილე ხულოს თეატრში

ხულოს მუნიციპალიტეტის მერიის ორგანიზებით, ხულოს სახელმწიფო დრამატულ თეატრში ანსამბლ „ბერმუხას“ ხელმძღვანელის, ქართული ფოლკლორის გამორჩეული მოღვაწის რევაზ აბულაძის 80 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი საზეიმო საღამო გაიმართა, – ამის შესახებ ინფორმაციას ხულოს მუნიციპალიტეტის მერია ავრცელებს.

მათივე ცნობით, ღონისძიებას, ხულოს მუნიციპალიტეტის მერი **ვახტანგ ბერიძე** დაესწრო. მან დამსწრე საზოგადოებას სიტყვით მიმართა, **რევაზ აბულაძეს** 80 წლის იუბილე მიულოცა, ისაუბრა მის მრავალწლიან ნაყოფიერ საქმიანობაზე და ქართული ფოლკლორის განვითარებაში შეტანილ მნიშვნელოვან წვლილზე. ღონისძიების ფარგლებში ვახტანგ ბერიძემ **რევაზ აბულაძეს** „ქორეოგრაფიის სფეროში ხანგრძლივი და ნაყოფიერი საქმიანობისათვის“ მადლობის სიგელი გადასცა.

რევაზ აბულაძე 1946 წლის 8 ივნისს ხულოს მუნიციპალიტეტის სოფელ ზედა ვაშლოვანში დაიბადა. 18 წელია, ანსამბლ „ბერმუხას“ წევრია, ხოლო 2015 წლიდან ანსამბლს ხელმძღვანელობს.

ქართული ღვინის ფესტივალი ბრიუსელში

ბელგიის სამეფოს დედაქალაქ ბრიუსელში, ფესტივალი „ქართული ბუნებრივი ღვინის დღე“, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „FLOW SRL“ ორგანიზებით გაიმართა.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს ინფორმაციით, ფესტივალზე წარდგენილი იყო ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების ექვსი მწარმოებლის სხვადასხვა დასახელების ღვინო. ღონისძიებას ღვინის პროფესიონალები, იმპორტიორები, მედიისა და ჰორეკა სექტორის წარმომადგენლები დაესწრნენ, რომელთაც შესაძლებლობა მიეცათ, გასცნობოდნენ ქართული ღვინის ისტორიას, ტრადიციებს, კულტურას და თანამედროვე ინდუსტრიას. ღვინის ეროვნული სააგენტოს საქმიანობის ერთ-ერთ ძირითად მიმართულებას საერთაშორისო ბაზრებზე ქართული ღვინის პოპულარიზაცია წარმოადგენს.

საქართველოს რესპუბლიკა

გამომცემელი და მთავარი რედაქტორი
სპარტაკ ქობულია
(599-36-00-35)

რედაქტორის მოადგილე
მამუკა ვაშაკიძე
(597-22-07-04)

შემოქმედებითი ჯგუფი:
**ალეკო ასლანიშვილი,
თემურ ქორიძე,
ოთარ ტურაბელიძე,
გია პლატონიშვილი.**

პიარისა და
მარკეტინგის მენეჯერი
რუსუდან ქობულია
(577-77-27-17)

ტექნიკური რედაქტორი:
კახა ქორიძე.

სტილისტ-კორექტორები:
**ნაირა კეკელია,
მაია იორამაშვილი.**

ოპერატორი
შორენა გვილია.

გაზეთის განახლებული
ლოგოს ავტორი
გიორგი ნადარეიშვილი.

მისამართი:
თბილისი,
აკაკი წერეთლის N116

წერილები გამოგზავნეთ ელექტრონულ მისამართზე:
sak@sak.ge

გაზეთი დამოუკიდებელია და ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის პრინციპით. რედაქციის აზრი, შესაძლოა, არ ემთხვეოდეს ავტორთა მოსაზრებებს.

ფაქტების სიზუსტეზე პასუხისმგებელია ავტორი. საავტორო უფლებები დაცულია. რედაქცია პასუხს არ აგებს სოციალური ქსელიდან და სხვა მედია-საშუალებებიდან გადმოტანილ, ან უცხოური პრესიდან თარგმნილი მასალების, ფაქტების, ინფორმაციის სიზუსტეზე.

იბეჭდება სტამბა
„ტორში“
ზიგზაგის ქუჩა N6

uac(უაკ)070.4(479.22)
C–323

2 009882 689431

რეკლამისთვის დარეკეთ:
577-77-27-17
rkobulia29@gmail.com
ნებისმიერი თანხა ჩარიცხეთ ანგარიშზე:
GE90BG0000000538329790

მომდევნო ნომერი გამოვა ორშაბათს, 15 ივნისს